

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ FAKULTĀTE
VALSTSTIESĪBU ZINĀTŅU KATEDRA

Bakalaura darbs
"Disciplinārā atbildība brīvajām juridiskajām profesijām"

Pilna laika klātienēs
6.semestra J2 grupas studente
Dārta Freimane
apl.nr. df11034
TieZB 20208

Zinātniskais konsultants,
Lektors, Dr.iur. **Edvīns Danovskis**

Rīga 2014

ANOTĀCIJA

Bakalaura darbā pētītas brīvo juridisko profesiju disciplinārās atbildības problēmas Latvijā disciplinārās atbildības pamatu, disciplinārlietu izskatīšanas kārtības un prakses kontekstā. Darbā apskatītās būtiskākās problēmas ir vienotu disciplinārās atbildības pamatu ieviešanas nepieciešamība brīvajām juridiskajām profesijām, disciplinārlietu ierosinātāju kompetence, disciplinārlietu komisiju argumentācija, piemērojot konkrētus disciplinārsodus personām.

Darba mērķis ir apzināt un gūt izpratni par brīvo juridisko profesiju disciplinārās atbildības problēmām Latvijā un piedāvāt to risinājumus, apskatot iespēju izveidot vienotu disciplinārās atbildības regulējumu Latvijā.

Darba autore secinājusi, ka, lai notiktu taisnīga disciplinārlietu izskatīšana, nepieciešama virkne grozījumu kā Latvijas republikas likumos, tā brīvo juridisko profesiju iekšējos normatīvajos aktos un nepieciešamas arī izmaiņas lietu skatīšanas praksē.

Darbs sastāv no ievada, piecām nodaļām ar septiņpadsmit apakšnodaļām, secinājumiem un izmantoto avotu saraksta.

Atslēgas vārdi: notārs, tiesu izpildītājs, advokāts, disciplinārā atbildība, ētikas normas, disciplinārlietas, sodu piemērošana

SUMMARY

Bachelor thesis investigates the problems of disciplinary liability for free (liberal) legal professions in Latvia in the context of basis for disciplinary liability, disciplinary proceedings procedure and it's practice. The main issues dealt with in the paper are the necessity of introducing a common understanding of basis for disciplinary liability for free legal professions; the competence of the body initiating a case; the motives behind imposing a disciplinary penalty.

The aim of the research is to identify and gain an understanding of the problems of disciplinary liability for free legal professions in Latvia, offer solutions considering the possibility of creating a united regulation for disciplinary liability .

The author concluded that a fair disciplinary processes requires a number of amendments to the Latvian law as well as the internal regulations of the boards of free legal professions and a change in the practice of applying the law .

The work consists of an introduction, five chapters with seventeen sub-sections , conclusions and list of resources .

Keywords: notary , bailiff, attorney, disciplinary responsibility, rules of conduct, disciplinary penalties

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	5
1. BRĪVO JURIDISKO PROFESIJU DISCIPLINĀRĀS ATBILDĪBAS NOŠĶIRŠANAS NEPIECIEŠAMĪBA	7
2. DISCIPLINĀRĀS ATBILDĪBAS PAMATI BRĪVAJĀM JURIDISKAJĀM PROFESIJĀM LATVIJĀ	11
2.1. Zvērinātu notāru disciplinārās atbildības pamats	11
2.2. Zvērinātu advokātu disciplinārās atbildības pamats.....	11
2.3. Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārās atbildības pamats.....	12
2.4. Salīdzinājums	12
3. BRĪVO JURIDISKO PROFESIJU ĒTIKAS KODEKSU APVIENOŠANAS UN UZLABOŠANAS IESPĒJAS.....	14
3.1. Kopīgais brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksos.....	14
3.2. Iespējamie uzlabojumi brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksos	16
3.3. Galvenās atšķirības brīvo juridisko profesiju ētikas normās	19
3.4. Lietuvas un Igaunijas brīvo juridisko profesiju pārstāvju ētikas kodeksu īpatnības..	19
4. DISCIPLINĀRLIETU SKATĪŠANAS KĀRTĪBA, PRAKSE UN PROBLEMĀTIKA BRĪVO JURIDISKO PROFESIJU KOLĒĢIJĀS	22
4.1. Zvērinātu advokātu disciplinārlietu skatīšanas kārtība Latvijā.....	22
4.2. Zvērinātu advokātu disciplinārlietu skatīšanas kārtības salīdzinājums ar Lietuvas un Igaunijas regulējumu	22
4.3. Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas prakse disciplinārlietu skatīšanā.....	24
4.4. Zvērinātu notāru disciplinārlietu skatīšanas kārtība Latvijā.....	28
4.5. Zvērinātu notāru disciplinārlietu skatīšanas kārtības salīdzinājums ar Lietuvas un Igaunijas regulējumu	29
4.6. Latvijas Zvērinātu notāru kolēģijas prakse disciplinārlietu skatīšanā.....	30
4.7. Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu skatīšanas kārtība Latvijā.....	31
4.8. Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu skatīšanas kārtības salīdzinājums ar Lietuvas un Igaunijas regulējumu	32
4.9. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju kolēģijas prakse disciplinārlietu skatīšanā	33
5. KOPIĢA PROCESUĀLĀ REGULĒJUMA IEVIEŠANAS IESPĒJAS.....	38
Secinājumi	41
Izmantoto avotu saraksts	45
DOKUMENTĀRĀ LAPA	50

IEVADS

Brīvo juridisko profesiju (zvērinātu notāru, zvērinātu advokātu un zvērinātu tiesu izpildītāju) disciplinārlietas šobrīd izskata brīvo juridisko profesiju disciplinārlietu komisijas. Sakarā ar pēdējos mēnešos pieņemtajiem lēmumiem Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisijā Tieslietu ministrijā kļuvis aktuāls jautājums par iespējamu vienotas disciplinārās atbildības ieviešanu ar tiesu varu saistītajām profesijām.¹ Lai ieviestu kaut nedaudz skaidrības šajā jautājumā, kas literatūrā nav pētīts, tapis šis bakalaura darbs. Darba autore jau sākotnēji nošķir brīvo juridisko profesiju disciplināro atbildību no pārējo ar tiesu varu saistīto profesiju disciplinārās atbildības veidiem, tāpēc darbā netiek iztirzātas tiesnešu un prokuroru disciplinārās atbildības īpatnības.

Darba mērķis ir apzināt un gūt izpratni par brīvo juridisko profesiju disciplinārās atbildības problēmām Latvijā un piedāvāt to risinājumus, apskatot iespēju izveidot vienotu disciplinārās atbildības regulējumu Latvijā.

Lai sasniegtu uzstādīto mērķi, tika izvirzīti šādi uzdevumi:

- Analizēt un salīdzināt disciplinārās atbildības materiāltiesisko regulējumu brīvajām juridiskajām profesijām;
- Izvērtēt disciplinārlietu skatīšanas procesuālo kārtību un praksi disciplinārlietu komisijās;
- Izvērtēt un analizēt Tieslietu ministrijā panāktās vienošanās vienotā disciplinārās atbildības regulējuma ar tiesu varu saistītajām profesijām sakarā

Atbilstoši darba mērķim un uzdevumiem veidota darba struktūra.

Darba pirmajā nodaļā autore sniedz pamatojumu brīvo juridisko profesiju disciplinārā regulējuma nošķiršanai no pārējām ar tiesu varu saistītajām profesijām, tādējādi daļēji izvērtējot Tieslietu ministrijas ziņojuma pamatotību.

Otrajā nodaļā autore analizē disciplinārās atbildības pamatus brīvajām juridiskajām profesijām.

Trešajā nodaļā izvērtēti iespējamie uzlabojumi un iespējas apvienot brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksus. Nodaļā ir arī neliels salīdzinājums ar Lietuvas un Igaunijas brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksiem.

---

¹ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 2014.gada 11.marta informatīvais ziņojums. Par vienotā disciplinārā atbildības regulējuma ieviešanu. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=4704> [aplūkots 2013.gada 15.martā].

Ceturtajā nodaļā autore vērtē un salīdzina ar Lietuvu un Igauniju disciplinārlietu skatīšanas procesuālo regulējumu brīvajām juridiskajām profesijām un analizē galvenos problēmjautājumus disciplinārlietu skatīšanas praksē disciplinārlietu komisijās.

Piektajā nodaļā autore vērtē Tieslietu ministrijas darba grupas panāktās vienošanās un sniedz ierosinājumus labāka procesuālā regulējuma ieviešanai.

Darba izstrādē izmantotas dažādas zinātniskās pētniecības metodes. Analītiskā metode – pētīt normatīvos aktus, prakses materiālus un literatūru. Salīdzinošā metode – salīdzinot Latvijas normatīvo regulējumu ar ārvalstu regulējumu. Teleoloģiskā metode – izvirzot jaunus priekšlikumus darbā apskatītajā problēmā.

Darbā pamatā izmantoti normatīvie tiesību akti (ārējie – Notariāta likums, Tiesu izpildītāju likums, Latvijas Republikas Advokatūras likums; iekšējie – brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksi) un prakses materiāli (lēmumi diciplinārlitās)

1. BRĪVO JURIDISKO PROFESIJU DISCIPLINĀRĀS ATBILDĪBAS NOŠĶIRŠANAS NEPIECIEŠAMĪBA

Disciplinārā atbildība ir viens no juridiskās atbildības veidiem. Latvijā pastāv administratīvi tiesiskā, civiltiesiskā, krimināltiesiskā un disciplinārā atbildība. Juridiskā atbildība iestājas par tiesību normu pārkāpumu. Katrā no iepriekšminētajām nozarēm šī atbildība iestājas par atšķirīgu tiesību normu pārkāpumiem un attiecas uz personu kā tiesību subjektu. Disciplinārā atbildība ir īpaša ar to, ka tā var pārklāties ar pārējiem juridiskās atbildības veidiem, proti, pie disciplinārās atbildības var saukt par to pašu tiesību normu pārkāpumu, par ko personu sauc pie administratīvās, kriminālās vai civiltiesiskās atbildības. Tā kā disciplinārā atbildība kā atbildības veids attiecas tikai uz personas profesionālo/dienesta/amata pienākumu pildīšanu (jeb piemērojamās sankcijas ietekmē tikai šo pienākumu pildīšanu), personas saukšana reizē pie, piemēram, disciplinārās un kriminālās atbildības nav dubultās nesodīšanas principa pārkāpums. Disciplinārā atbildība atšķiras arī ar tās realizētājiem – tas ir vienīgais juridiskās atbildības veids, pie kura personu nesauc tiesa, bet gan speciāli izveidotas disciplinārlietu komisijas vai augstākas amatpersonas, vai darba devējs. Pie disciplinārās atbildības var saukt personas, kas atrodas darba tiesiskajās attiecībās (gan valsts pārvaldē nodarbinātos, gan privātajā sektorā strādājošos), valsts dienestā esošas personas (ierēdņi, amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, karavīri un tiesneši ar prokuroriem)² un brīvo juridisko profesiju pārstāvjus.

Brīvo juridisko profesiju statuss Latvijā ir zvērinātiem tiesu izpildītājiem, zvērinātiem notāriem un zvērinātiem advokātiem. Brīvās juridiskās profesijas statuss nozīmē, ka profesijas pārstāvji ir finansiāli no valsts neatkarīgi "pašnodarbinātie" (t.i. paši sev nodrošina biroja telpas, darba piederumus, var algot darbiniekus, gūst ienākumus tikai no apkalpotajiem klientiem), kuri daļēji pilda publiskās varas funkcijas^{3, 4, 5} un kuri savā starpā konkurē šo funkciju izpildē.⁶ Brīvās profesijas statuss nozīmē, ka klienti var izvēlēties, pie kura advokāta, tiesu izpildītāja vai notāra vērsties. Būtiski atzīmēt, ka zvērināti tiesu izpildītāji, notāri un attiecībā uz aizstāvības realizāciju kriminālprocesā arī advokāti bauda monopola tiesības savā

² Danovskis E. Valsts dienesta jēdziens. LU 71.konferences rakstu krājums. Tiesību interpretācija un tiesību jaunrade. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2013. 287.lpp.

³ Zvērināri notāri pielīdzināti valsts amatpersonām Notariāta likuma 3.pantā. Notariāta likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 1993.g.9.jūlijs, nr. 48

⁴ Zvērināti tiesu izpildītāji pielīdzināti amatpersonām Tiesu izpildītāju likuma 5.pantā. Tiesu izpildītāju likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 2002.g.13.novembris, nr. 165 (2740)

⁵ Par zvērinātu advokātu statusu lēmusi Satversmes tiesa. Par Civilprocesa likuma 82.panta piektās daļas un 453.panta otrās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 92.pantam: Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2003.gada 27.jūnija spriedums lietā nr. 2003-04-01. Latvijas Vēstnesis, 2003.gada 1.jūlijs, Nr.97 (2862). Sk. secinājumu daļas 4.1.sadaļas pēdējo rindkopu.

⁶ Dekerss Ē. Notāra profesija, tās deontoloģija un tās struktūras. 46.-49.lpp. Pieejams: <http://notary.lv/site/docs/2007/10/16/dekers-deont.pdf> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

profesijā, proti, šo profesiju pienākumus nevar veikt personas, kuras brīvo juridisko profesiju kolēģijas nav apstiprinājušas.

Brīvo juridisko profesiju pārstāvji reizē ir arī ar tiesu varu saistīto profesiju pārstāvji.⁷ Visas ar tiesu varu saistītās amatpersonas/profesiju pārstāvjus ieceļ amatā bez termiņa ierobežojuma.⁸ Personas atbrīvot no šiem amatiem vai izslēgt no zvērinātu advokātu skaita var tikai, ja piepildās īpaši, likumā noteikti kritēriji. Cita starpā, viens no šādiem kritērijiem ir lēmums vai ierosinājums disciplinārlietā par personas atbrīvošanu no amata vai atskaitīšanu no zvērinātu advokātu skaita. Atsevišķām ar tiesu varu saistītajām profesijām, īpaši tiesnešiem, likumos noteiktas dažādas imunitātes. Piemēram, prokurori par Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumiem saucami pie disciplinārās atbildības.⁹ Tiesnešus nevar apcietināt un saukt pie kriminālatbildības bez Saeimas piekrišanas.¹⁰ Zvērinātu advokātu nevar izsaukt uz tiesas sēdi liecināt par apstākļiem, ko viņš ir uzzinājis, sniedzot juridisko palīdzību.¹¹ Tādējādi šīm personām ar tām piešķirtajām imunitātēm un amata/profesijas darbības termiņu iespējams savus pienākumus pildīt, veicot dažādas pretlikumīgas, neētiskas darbības, kas varbūt nebūs pietiekamas, lai lemtu par personas saukšanu pie kriminālatbildības, bet nebūs valsts interesēs un graus sabiedrības uzticību ar tiesu varu saistītajām profesijām. Tādēļ ļoti būtiski ir, lai noritētu epektīva disciplinārā kontrole pār iepriekšminētajām profesijām.

Sakarā ar pēdējo mēnešu pieņemtajiem lēmumiem Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju Disciplinārlietu komisijā, Tieslietu ministrijā noris diskusijas par iespējamu vienotas disciplinārās atbildības regulējuma ieviešanu ar tiesu varu saistītajām profesijām (ziņojumā kā tādi nosaukti zvērināti notāri, zvērināti advokāti, zvērināti tiesu izpildītāji, maksātnespējas administratori, tiesneši un prokurori). Šajā sakarā ministrijā izveidota darba grupa un ir izdots ziņojums,¹² kas satur šobrīd panāktās vienošanās starp attiecīgo profesiju (izņemot maksātnespējas administratoru) pārstāvjiem. Šī darba autore minēto pieeju, apvienojot ar tiesu varu saistīto profesiju disciplinārās atbildības regulējumu, uzskata par nekorektu.

---

⁷ Likuma Par tiesu varu 16¹ nodaļa. Likums par tiesu varu: Latvijas Republikas likums. Ziņotājs, 1993.gada 14.janvāris, nr.1

⁸ Ierobežots var būt vienīgi vecums, līdz kuram ļauts praktizēt.

⁹ Prokuratūras likuma 7.panta otrā daļa. Prokuratūras likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 1994.gada 2.jūnijs, nr.65(196).

¹⁰ Likuma Par tiesu varu. 13.pants.

¹¹ Latvijas Republikas Advokatūras likuma 6.panta 3.punkts. Latvijas Republikas Advokatūras likums:Latvijas Republikas likums. Ziņotājs, 1993.gada 19.augusts, nr. 28

¹² Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 2014.gada 11.marta informatīvais ziņojums. Par vienotā disciplināratbildības regulējuma ieviešanu. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=4704> [aplūkots 2013.gada 15.martā].

Latvijas Republikas Advokatūras likuma 15.panta devītais punkts, Tiesu izpildītāju likuma 13.panta sestais punkts, Notariāta likuma 10.panta astotais punkts, Prokuratūras likuma 37.panta pirmās daļas trešais punkts un Likuma par tiesu varu 55.panta septītais punkts nosaka, ka attiecīgās profesijas/amatus nevar pārstāvēt/ieņemt personas, kuras, pamatojoties uz lēmumu disciplinārlietā, atceltas no tiesneša, zvērināta tiesu izpildītāja vai viņa palīga, zvērināta notāra vai viņa palīga amata, izslēgtas no zvērinātu advokātu vai viņu palīgu skaita, atlaistas no prokurora amata, kamēr no disciplinārlietā pieņemtā lēmuma spēkā stāšanās brīža nav pagājuši pieci gadi. Šīs normas it kā norāda uz to, ka visām iepriekšminētajām profesijām pastāv kopējs ētisko un morālo normu standarts.

Protams, atkarībā no katras profesijas/amata īpatnībām šie standarti ir zināmā mērā atšķirīgi, sevišķi brīvo juridisko profesiju pārstāvju (zvērinātu notāru, tiesu izpildītāju un advokātu) un valsts dienestā esošo tiesnešu un prokuroru starpā. Brīvo juridisko profesiju pārstāvji nošķirami ar to, ka viņi vienmēr apkalpo klientus, kas vēršas pie viņiem ar lūgumiem, kas neprasa pieņemt saistošus lēmumus, kuru pieņemšanā būtu jāizdara juridiski apsvērumi, šķirot strīdu. Advokāti saistošus lēmumus nepieņem vispār, tiesu izpildītāji vadās pēc viņiem izsniegtā izpildu raksta un likuma prasībām,¹³ notāri pārbauda un pārlicinās, vai līgumi, testamenti u.c. dokumenti atbilst likuma prasībām, vai nerodas šaubas par personu gribas īstumu un vai lietā nav strīda. Tā, piemēram, ja mantojuma lietā rodas strīds par mantas dalīšanu, notāram lieta jānodod izskatīšanai tiesā, kas lietu izskatīs pēc būtības un taisīs spriedumu.¹⁴ Arī prokuroram kriminālprocesā dotas pilnvaras beigt procesu ar prokurora priekšrakstu par sodu, kas prasa juridisku apsvērumu izdarīšanu pirms saistoša lēmuma pieņemšanas.¹⁵ Tādējādi var atzīt, ka, lai arī visām šīm profesijām, protams, jāievēro likuma prasības un savā darbībā jābūt godīgām, attiecībā uz tiesnešiem un prokuroriem izvirzāmas īpašas prasības par taisnīguma un tiesību uz taisnīgu tiesu principu ievērošanu savā darbībā.

Turklāt brīvās juridiskās profesijas (advokāti, tiesu izpildītāji un notāri) apvienotas kolēģijās, kas pēc būtības ir pašpārvaldes un iekļaujas valsts pārvaldes sistēmā atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam kā atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas.¹⁶ Prokuratūra un tiesas savukārt ir tiesu varai pakļautas institūcijas.¹⁷ Notāri un tiesu izpildītāji amata darbībā pielīdzināti valsts amatpersonām, advokāti likumā nav pielīdzināti valsts

¹³ Tiesu izpildītāju likuma 45.pants.

¹⁴ Notariāta likuma 315.pants.

¹⁵ Kriminālprocesa likuma 411.panta 5.punkts. Kriminālprocesa likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas vēstnesis, 2005.gada 11.maijs, nr.74 (3232).

¹⁶ **Meļķisīis likums un tiesības 2006**

¹⁷ Par Prokuratūras likuma 1. panta pirmās daļas, 4. panta pirmās daļas, 6. panta trešās daļas, 22. panta un 50. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 58., 82., 86. un 90. Pantam: Satversmes tiesas 2006.gada 20.decembra spriedums lietā Nr. 2006-12-01. Latvijas Vēstnesis, 2006.gada 28.decembris, nr.206 (3574).

amatpersonām, tomēr atsevišķos gadījumos pilda publiskās varas funkcijas, savukārt tiesneši un prokurori ir valsts dienestā. Sprotams, ka no iestāžu piederības konkrētai varai un profesiju pārstāvju atšķirīgā statusa izriet arī atšķirības kā disciplinārās atbildības pamatos, tā procesuālajā disciplinārās atbildības regulējumā. Prokuratūras un tiesu piederība tiesu varai, kā jau iepriekš norādīts, nozīmē, ka uz šīm amatpersonām īpaši attiecas taisnīguma un tiesību uz taisnīgu tiesu principu ievērošana. Prokuroru disciplinārlietas pamatā tiek izskatītas vienpersoniski¹⁸, kas visticamāk pamatojams ar kriminālprocesā svarīgas informācijas nopludināšanas nepieļaujamību, kas varētu kavēt vai padarīt neiespējamu vainīgo personu notiesāšanu. Līdz ar to autore uzskata, ka iespējams runāt par vienotu disciplinārās atbildības regulējumu brīvo juridisko profesiju starpā, nevis visām ar tiesu varu saistītajām profesijām. Tādējādi šajā darbā salīdzināšu brīvo juridisko profesiju disciplinārās atbildības pamatus un procesuālo regulējumu, kā arī iespējas tos apvienot.

---

¹⁸ Prokuratūras likuma 45.panta otrā daļa.

2. DISCIPLINĀRĀS ATBILDĪBAS PAMATI BRĪVAJĀM JURIDISKAJĀM PROFESIJĀM LATVIJĀ

2.1. Zvērinātu notāru disciplinārās atbildības pamats

Notariāta likuma 180.pants kā disciplinārās atbildības pamatus zvērinātiem notāriem norāda:

- iekšējo un ārējo normatīvo aktu pārkāpumus (likumi un citi ārējie normatīvie akti, Latvijas Zvērinātu notāru kolēģijas statūti, lēmumi un instrukcijas, darba samaksas noteikumi un profesionālās ētikas normas);
- nolaidību pienākumu pildīšanā (kas ir arī Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 8.panta pārkāpums¹⁹);
- amata pienākumu nepildīšanu (kas pēc būtības jau ir likuma pārkāpums, jo amata pienākumi imperatīvi noteikti likumā);
- necienīgu rīcību amata pienākumu izpildē vai privatajā dzīvē, kas diskreditē notāra amata stāvokli un cieņu vai nav savienojama ar palikšanu amatā vai līdzšinējā praskes vietā (kas ir arī Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 8.panta pārkāpums).

Vienlaikus Notariāta likuma 179.pants paredz, ka notāri savā amata darbībā ir disciplināri atbildīgi, kas it kā izslēdz notāru atbildību par virkni Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa normu pārkāpumiem, kas paredz noteiktus ētikas standartus notāriem arī ārpus amata pienākumu pildīšanas. Lai novērstu šo pretrunu likumā, darba autore uzskata, ka nepieciešams no konkrētā panta izslēgt vārdu "amata", tādējādi pielīdzinot regulējumu Latvijas Republikas advokatūras likuma 70.pantam, kas šādus ierobežojumus nenosaka.

2.2. Zvērinātu advokātu disciplinārās atbildības pamats

Zvērinātu advokātu disciplinārās atbildības pamats norādīts Latvijas Republikas Advokatūras likuma 71.pantā kā iekšējo un ārējo normatīvo aktu pārkāpums (likumi un citi ārēji normatīvi akti, Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūti, zvērinātu advokātu darbību regulējošās instrukcijas un profesionālās ētikas normas). Saskaņā ar likuma 74.pantu disciplinārās atbildības soda veids – izslēgšana no zvērinātu advokātu vidus – advokātiem draud par tīšu likuma pārkāpumu, Ētikas kodeksa rupju pārkāpumu, ja disciplinārsods tiek uzlikts atkārtoti vai ja advokāts nepilda ar disciplinārsodu uzlikto pienākumu.

---

¹⁹ Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodekss: Latvijas Zvērinātu notāru kolēģijas kodekss. Pieņemts Latvijas Zvērinātu notāru kopsapulcē 1994.gada 8.aprīlī. Pieejams: http://notary.lv/site/docs/2007/10/16/etikas_kodekss.pdf [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

2.3. Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārās atbildības pamats

Zvērinātiem tiesu izpildītājiem saskaņā ar Tiesu izpildītāju likuma 53. un 54.pantu disciplinārā atbildība draud par:

- zvērinātu tiesu izpildītāju darbību regulējošu tiesību aktu būtisku pārkāpumu, kas radījis kaitējumu valsts vai privātpersonu interesēm;
- iekšējo normatīvo aktu, kas saistīti ar zvērinātu tiesu izpildītāju darbību, pārkāpums (Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju kolēģijas statūti, profesionālās ētikas normas, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes apstiprinātā metodika u.c. iekšēji normatīvi akti).

2.4. Salīdzinājums

Salīdzinot šo profesiju disciplinārās atbildības pamatus, secināms, ka brīvo juridisko profesiju pārstāvji ir disciplināri atbildīgi gan par amata/profesionālo darbību, gan atsevišķiem pārkāpumiem privātajā sfērā, ja pārkāpti ārējie vai iekšējie normatīvie akti, kas uz viņiem attiecas. Vienīgi zvērinātiem tiesu izpildītājiem Tiesu izpildītāju likuma 53.panta pirmajā daļā kā viens no disciplinārās atbildības pamatiem noteikts, īpaši kvalificēts tiesību normu būtisks pārkāpums, kas prasa kaitējumu valsts vai privātpersonu interesēm. Darba autore šādu regulējumu uzskata par nekorektu. Kā viens no mērķiem brīvo juridisko profesiju kolēģiju un to institūciju esamībai ir profesionālās izaugsmes veicināšana, lai advokāti, notāri un tiesu izpildītāji pildītu tiem likumā noteiktos uzdevumus.²⁰ Šī mērķa sasniegšanai nepieciešams rūpēties par:

- a) īpašu personu uzņemšanas kārtību kolēģijās;
- b) profesionālās izaugsmes veicināšanu ar dažādu apmācību un semināru palīdzību;
- c) to personu, kas par spīti pirmo divu kritēriju esamībai nepilda profesijai noteiktās likuma prasības, disciplināru sodīšanu, kas iespējams nozīmē arī personas izslēgšanu no kolēģijas.

Turklāt, kā jau skaidrots darba pirmajā nodaļā, ir būtiski, lai noritētu efektīva disciplinārā kontrole pār profesijām, kas saistītas ar tiesu varu. Disciplinārās atbildības funkcijas ir sodīšana un prevencijas funkcija, kas zināmā mērā novērš citu kolēģijas biedru vēlmi pārkāpt tiem saistošās normas. Augstu profesionālo standartu uzturēšanu daļēji var

---

²⁰ Latvijas Republikas Advokatūras likuma 19.pants, Notariāta likuma 215.pants un Tiesu izpildītāju likuma 113.pants.

realizēt ar efektīvu disciplinārās atbildības mehānismu palīdzību, kas savukārt nodrošina to, ka profesijā darbojas tikai labi kvalificēti juristi, kas ievēro un respektē profesiju saistošās normatīvās un ētiskās prasības. Tā kā arī Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju kolēģijai jā rūpējas par savu biedru profesionalitāti, autoresprāt, nepieciešami likuma grozījumi, kas paredz disciplināro atbildību tiesu izpildītājiem arī par tiesu izpildītāju regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu kā tādu. Arī Igaunijā un Lietuvā tiesu izpildītāji ir disciplināri atbildīgi par tiem saistošo normatīvo aktu pārkāpumiem bez nodarījumu īpaši kvalificējošām pazīmēm.^{21,22}

---

²¹ Law on Bailiffs, Article 13, paragraph 1. Law on Bailiffs: Lietuvas Republikas likums. 2011.gada 14.augusts. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=343401&p_query=disciplinary%20bailiff&p_tr2=2 [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

²² Bailiffs Act, Article 56. Bailiffs Act: Igaunijas Republikas likums. 2014.gada 1.februāris. Pieejams: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/506022014004/consolide> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

3. BRĪVO JURIDISKO PROFESIJU ĒTIKAS KODEKSU APVIENOŠANAS UN UZLABOŠANAS IESPĒJAS

Iepriekšminētā Tieslietu ministrijas ziņojuma, kurš paredz apvienot ar tīsu varu saistīto profesiju disciplinārās atbildības regulējumu, sakarā darba autore vēlas izvērtēt brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksus. Vienota regulējuma ieviešana visticamāk nozīmē arī ētikas kodeksu apvienošanu, tomēr darba autores ieskatā lēmums par to apvienošanu ir vairāk politisks nekā juridisks. Visos brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksos atrodamas kā kopīgas, tā atšķirīgas iezīmes, un visus kodeksus iespējams pārskatīt un izvērtēt to regulējuma lietderību un pamatotību taisnīga disciplinārās atbildības noregulējuma sasniegšanai.

3.1. Kopīgais brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksos

Izvērtējot Latvijas zvērinātu advokātu, notāru un tiesu izpildītāju ētikas kodeksus (turpmāk kopā saukti – ētikas kodeksi), atrodamas atsevišķas profesijām kopīgas ētikas normas un darbības pamatprincipi.

Kā brīvo juridisko profesiju pārstāvji notāri, advokāti un tiesu izpildītāji ir savā amata darbībā neatkarīgi.^{23,24,25} Neatkarība šajos kodeksos skaidrota kā neatkarība no svešas ietekmes vai kritikas un personisko interešu neesamība lietas vešanā. Advokātiem uzsvērts arī nodarbinātības aizliegums, ja darbība citā jomā var ietekmēt advokāta neatkarību. Tā kā notāri un tiesu izpildītāji ir likumā pielīdzināti valsts amatpersonām, viņiem šāda norāde nav nepieciešama, jo uz notāriem un tiesu izpildītājiem attiecas likums "Par interešu konflikta novēršanu amatpersonu darbībā".²⁶ Advokātiem nodarbinātības ierobežojumi noteikti Advokatūras likumā un 2011.gadā izdotajos Latvijas Zvērinātu advokātu padomes metodiskajos noteikumos.²⁷

---

²³ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 1.1.pants. Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodekss: Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas kodekss. Pieņemts Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulcē 1993.gada 21.maijā. Pieejams: <http://advokatura.lv/?open=kodekss&lang=lat> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

²⁴ Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 6.pants. Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodekss: Zvērinātu tiesu izpildītāju kolēģijas kodekss. Pieejams: http://www.lzti.lv/f/Tiesibu_akti/kolegijas_ZTI_Etikas_kodekss_2009_03_20.pdf [aplūkots 2014.gada 15.maijā]. Piezīme – jēdziens "neatkarīgs" Zvērinātu tiesu izpildītāju kodeksā lietots tā 5.pantā, bet pēc būtības lietots "neitralitātes" nozīmē, jo paredz tiesu izpildītāja nenostāšanos parādnieka vai piedzinēja pusē.

²⁵ Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 9.pants.

²⁶ Likuma Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā 4.panta otrās daļas 21.punkts. Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 2002.gada 9.jūnijā, nr.69 (2644).

²⁷ Par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus atsevišķu nodarbošanos, kuras Latvijas Republikas Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojamību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes metodiskie norādījumi. Apstiprināti ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2011.gada 1.marta lēmumu Nr.65. Pieejams:

Visos trīs ētikas kodeksos uzsvērts, ka kā privātajā dzīvē, tā profesionālajā darbībā brīvo juridisko profesiju pārstāvji atturas no darbībām, kas apkauno profesiju, izsauc šaubas par profesijas pārstāvja cieņu, godīgumu un taisnīgumu. Ar savu darbību jārada uzticība attiecīgi avokāta, notāra vai tiesu izpildītāja institūtam sabiedrības acīs.²⁸ Tā kā brīvo juridisko profesiju pārstāvji gūst ienākumus no pašu sniegtajiem pakalpojumiem, no kuriem liela daļa ir tādi, ko klients var izvēlēties iegādāties vai nē (piemēram, lielākajai daļai līgumu nav obligāta notariālā forma), lai šo profesiju pārstāvji varētu nopelnīt iztiku un lai pastāvētu profesionālās kolēģijas, nepieciešama īpaša sabiedrības uzticība profesiju pārstāvjiem. Zvērinātiem advokātiem profesijas prestižs ir īpaši svarīgs, jo viņi savā profesionālajā darbībā (izņēmums – īstenojot aizstāvības pozīciju kriminālprocesā) konkurē ne vien savā starpā, bet arī ar personām, kas nav Zvērinātu advokātu kolēģijas biedri.

Zvērinātu advokātu un tiesu izpildītāju Ētikas kodeksi paredz, ka klientu intereses ir prioritāras salīdzinājumā ar darba samaksu,²⁹ no kā arī izriet advokātu ētikas kodeksā paustais, ka no klienta lietas nevar attiekties tāpēc vien, ka viņš kavējas ar kārtējo maksājumu. Lai arī notāru Ētikas kodeksā nav tieši minēts, ka notārs neatsakās no lietas iepriekšminētā iemesla dēļ, tas izriet no notāru Ētikas kodeksa 21.panta un Notariāta likuma kopumā, kas nosaka, ka zvērināts notārs var atteikties no notariālās palīdzības sniegšanas tikai Notariāta likumā noteiktajos gadījumos, starp kuriem nav minēta nesamaksāšana par sniegtajiem pakalpojumiem. Jāatzīmē, ka neatteikšanās no klientiem nošķirama no pienākuma uzņemties vest lietu. Tā kā advokātu kā juristu specializācijas iespējas ir nepārprotami plašākas kā notāriem vai tiesu izpildītājiem, viņi var lietu neuzņemties vest kompetences trūkuma dēļ,³⁰ kamēr tiesu izpildītāji un notāri tā darīt nevar.³¹ Lai aizsargātu brīvo juridisko profesiju pārstāvjus no negodprātīgiem klientiem, kas šādu regulējumu varētu izmantot savtīgos nolūkos, Civilprocesa likuma 540.panta 3.punktā notāru, advokātu un tiesu izpildītāju rēķiniem piešķirts izpildu dokumenta spēks, kas ļauj vērsties pret negodprātīgajiem klientiem un saņemt atlīdzību par padarīto darbu.

Visos trijos Ētikas kodeksos uzsvērtā precizitāte, kas jāievēro finanšu lietās³², lai klienti nezaudētu uzticību institūtiem. Zvērināti tiesu izpildītāji īpaši nedrīkst glabāt savā depozītu

---

http://www.advokatura.lv/www_materiali/pazinojumi/download.php?f=/home/private/advokatura/home/advokatura/htdocs/admin/inc/upload/LZAP-Apkartraksts-Amatu_savienojamibai_2011_03_01.pdf

²⁸ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 1.2.punkts, Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 2. un 4.punkts, Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 9. un 10.punkts.

²⁹ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 6.1.punkts, Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 11.punkts.

³⁰ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 3.1.punkts.

³¹ Notariāta likuma 39.pants, Tiesu izpildītāju likuma 71.pants.

³² Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 6.3.punkts, Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 12.punkts, Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 25.punkts.

kontā naudas līdzekļus, kas pienākas izpildu lietas pusēm vai trešajām personām.³³ Ja zvērināti tiesu izpildītāji, advokāti vai notāri prasa klientam iepriekšēju iemaksu par sniedzamajiem pakalpojumiem, tai jābūt samērīgai ar paredzamajiem maksājumiem, iespējamajiem izdevumiem un darba apjomu.³⁴

Visos trīs Ētikas kodeksos dažāda veida komunikācijās (jebkurā dzīves situācijā, attiecībās ar klientiem, pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm, tiesu, arbitriem, juridisko profesiju pārstāvjiem, kolēģiem u.c.) uzsvērtā nepieciešamība izturēties pret personām ar cieņu, pieklājīgi, laipni, izpalīdzīgi, bez augstprātības, ievērojot vienlīdzības principu, diskriminācijas aizliegumu, respektējot personu tiesības un pienākumus.³⁵ Autoresprāt, nav nozīmes šāda veida uzskaitījumus veidot atsevišķās Ētikas kodeksu nodaļās un īpaši izdalīt attiecību subjektus. Diez vai varētu teikt, ka, piemēram, zvērinātam advokātam jāizturas ar cieņu pret saviem kolēģiem un tiesu, bet attiecībās ar savu klientu viņš var šo prasību neievērot. Cieņa, godīgums un taisnīgums kā brīvo juridisko profesiju pārstāvju neatņemamas īpašības uzsvērtas iepriekšminētajās Ētikas kodeksu normās, kas paredz šīs īpašības ievērot kā profesionālajā darbībā, tā privātajā dzīvē. Šīs normas varētu vienkārši papildināt ar vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas aizlieguma principu nostiprināšanu tajās. Citu kritēriju nosaukšana, autoresprāt, nav nozīmīga, jo katrā konkrētā situācijā iespējams vērtēt, vai, piemēram, notārs izturējies pret klientu ar cieņu, vai nē, kas ietver sevī arī pieklājības normu ievērošanu.

3.2. Iespējamie uzlabojumi brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksos

Zvērinātu tiesu izpildītāju un advokātu Ētikas kodeksos ir nosaukts kodeksu mērķis, proti, sekmēt profesiju nozīmi likumības un taisnīguma nodrošināšanā, demokrātijas ideālu un insitūciju atbalstīšanā un veicināšanā, kā arī sekmēt tiesu izpildītāju un advokātu tiesību un pienākumu godprātīgu un kvalificētu veikšanu. Autoresprāt, ir būtiski šādu normu ietvert arī Zvērinātu notāru Ētikas kodeksā (vai apvienotajā brīvo juridisko profesiju Ētikas kodeksā), jo kodeksa mērķis ļauj tiesību normu piemērotājam nekļūdīgi izmantot teleoloģisko tiesību normu iztulkošanas metodi, kas saistībā ar ētikas normu vispārējo raksturu ir jāpiemēro ļoti precīzi. Piemēram, cieņpilna izturēšanās un diskriminācijas aizliegums var tikt izprasts dažādi. Zvērināts advokāts atsakās runāt ar klienti, jo viņa ieradusies uz advokāta biroju bez

³³ Tiesu izpildītāju kodeksa 21.punkts.

³⁴ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 6.4.punkts; Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 24.punkts; Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 22.punkts, kurā gan nav minēti "iespējamie izdevumi", taču, autoresprāt, tā kā ir grūti nošķirt "paredzamus" no "iespējamiem" izdevumiem, jo abi var dzīvē nerealizēties dažādu iemeslu dēļ, šai niansei nav būtiska nozīme normu interpretācijā.

³⁵ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 1.2., 7.1. un 8.3.punkts; Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 27., 28., 32., punkts, Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 13., 35.punkts.

lakata galvā, kas piesegtu viņas matus. Atbilstoši vienam no kodeksa mērķiem – sekmēt advokātu profesijas nozīmi demokrātijas ideālu veicināšanā – iespējams šādu rīcību klasificēt kā diskriminējošu un cienīgai rīcībai neatbilstošu. Nedemokrātiskās sabiedrībās izpratne par šādu gadījumu varētu būt atšķirīga.

Zvērinātu notāru, tiesu izpildītāju un advokātu Ētikas kodeksos ir visai neskaidri noteikts subjektu loks, uz kuriem kodeksi attiecas. Vispārīgi noteikts, ka kodeksi attiecas uz zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem, zvērinātiem tiesu izpildītājiem un viņu palīgiem, zvērinātiem notāriem un viņu palīgiem un kandidātiem.³⁶ Tai pat laikā, advokātu personālam jāievēro konfidencialitāte attiecībā uz informāciju, kas iegūta, sniedzot juridisko palīdzību, zvērināts tiesu izpildītājs ir atbildīgs par sava palīga un darbinieku darba kvalitāti un rīcības atbilstību ētikas normām, savukārt zvērināts notārs gādā, lai viņa darbinieki ievērotu ētiskās prasības.³⁷ Saskaņā ar Latvijas Republikas Advokatūras likuma 70., 105. un 127.pantu, disciplināri atbildīgi ir zvērināti advokāti, zvērinātu advokātu palīgi un Eiropas Savienības dalībvalsts advokāti. Zvērinātu tiesu izpildītāju likuma 53. un 111.⁶ pantā noteikts, ka disciplināri atbildīgi ir Zvērināti tiesu izpildītāji un viņu palīgi. Notariāta likuma 152.pants paredz, ka, gadījumos, kad notāra palīgs aizstāj notāru, viņš par savu rīcību disciplināri atbild tādā pat kārtībā kā zvērināts notārs, 179.pants nosaka zvērinātu notāru kā disciplinārās atbildības subjektu. Advokatūras likumā minēti Eiropas Savienības advokāti, jo ieviestas Eiropas Savienības direktīvas, kas nosaka, ka visām Eiropas Savienības dalībvalstīm jāļauj praktizēt citu dalībvalstu advokātiem kopā ar vietējiem advokātiem.³⁸ Kopš Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa sastādīšanas veikta virkne grozījumu Notariāta likumā, kā rezultātā vairs nepastāv personas ar statusu "zvērināta notāra amata kandidāts", līdz ar to šīs personas izslēdzamas no disciplinārās atbildības subjektu loka. Lai ieviestu skaidrību un atjaunotu novecojušās normas, darba autore rosina grozīt ētikas kodeksus (vai ierakstīt to kopējā Brīvo juridisko profesiju Ētikas kodeksā) un atbilstoši Notariāta likumam, Tiesu izpildītāju likumam un Latvijas Zvērinātu advokātu likumam nosaukt tās personas, kas saucas pie disciplinārās atbildības, kā arī nosaukt personas, kurām kodekss jāievēro, bet par kuru pārkāpumiem pie disciplinārās atbildības sauks attiecīgi zvērinātus notārus, advokātus un tiesu izpildītājus.

Ētikas kodeksos atšķirīgi regulēta konfidencialitāte un rīcība ar profesionālās darbības rezultātā iegūto informāciju. Proti, zvērināti advokāti neizpauž ziņas, korespondenci un citus

³⁶ Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 2.punkts; Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 1.punkts, Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa preambulas otrā daļa.

³⁷ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 1.3.punkts; Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 16.punkts; Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 12.punkts.

³⁸ Piezīme. Drīzumā šāda prasība varētu skart arī zvērinātus notārus.

saziņas materiālus arī pēc tam, kad persona vairs nav viņa klients.³⁹ Notāru Ētikas kodeksā par informācijas neizpaušanu nekas nav minēts, vien norādīts, ka notārs nedrīkst šo informāciju izmantot ļaunprātīgi.⁴⁰ Zvērinātiem tiesu izpildītājiem tikai jānodrošina, lai pēc klientu lūguma pārējiem apmeklētājiem viņu sarunas nebūtu dzirdamas, viņš nedrīkst izmantot iegūto informāciju personīgās interesēs vai pieļaut, ka to dara citi. Zem virsraksta "Konfidencialitāte" tiesu izpildītāju Ētikas kodeksā minēts arī tas, ka tiesu izpildītājiem aizliegts apzināti izplatīt nepatiesu informāciju, kas gan nav konfidencialitātes pārkāpums, bet varētu būt goda un cieņas aizskārums vai vienkārši apmelošana. Darba autore uzskata, ka visos kodeksos jāiekļauj norāde uz informācijas neizpaušanas pienākumu, kāds tas ir zvērinātiem advokātiem, un informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu. Visu brīvo juridisko profesiju pārstāvji ikdienas darbā iegūst informāciju, kas atbilst ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu⁴¹ aizsargātai informācijai vai ar Komerclikuma 19.pantu⁴² aizsargātajam komercnoslēpumam. Visas šīs normas attiecas arī uz brīvo juridisko profesiju pārstāvju darbību. Ja Latvijā tiek anonimizēti tiesu nolēmumi,⁴³ tad nav pamata tiesu izpildītājiem padarīt ziņas par saviem klientiem pieejamas citiem, jo zūd jēga nolēmumu anonimizācijai.

Interesants ir brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksu regulējums attiecībā uz negatīvu ziņu izpaušanu par saviem kolēģiem. Tiesu izpildītājiem sarunās ar citām personām jāatturas no savu kolēģu negatīva vai noniecinoša vērtējuma paušanas,⁴⁴ uz advokātiem attiecas šis pats nosacījums, bet, ja tomēr advokāta viedoklis atšķiras no kolēģa, kurš iepriekš vedis lietu, klients par to jāinformē kolēģa prestižu pēc iespējas saudzējošā formā.⁴⁵ Zvērinātu notāru Ētikas kodeksā vienīgajā ir pausta nostāja, ka kolēģim par sava kolēģa neprofesionalitāti jāsniedz objektīva informācija Zvērinātu notāru padomei, par to pirms tam brīdinot kolēģi.⁴⁶ Lai nodrošinātu pēc iespējas augstākus profesionālos standartus kolēģiju iekšienē un rūpētos par kolēģiju biedru godīgu un tiesisku praksi, iespējams šādu normu varētu ietvert arī zvērinātu advokātu un tiesu izpildītāju ētikas kodeksos.

---

³⁹ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 1.3.punkts.

⁴⁰ Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 11.punkts.

⁴¹ Fizisko personu datu aizsardzības likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 2000.gada 6.aprīlis, nr.123/124.

⁴² Komerclikums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 2000.gada 4.maijs, nr.158/160.

⁴³ Noteikumi par tiesu informācijas publicēšanu mājaslapā internetā un tiesu nolēmumu apstrādi pirms to izsniegšanas: Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi, Latvijas Vēstnesis, 2009.gada 17.februāris, nr.26.

⁴⁴ Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 31.punkts.

⁴⁵ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 8.6.punkts.

⁴⁶ Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 36.punkts.

3.3. Galvenās atšķirības brīvo juridisko profesiju ētikas normās

Advokātu, notāru un tiesu izpildītāju atšķirīgo profesionālo/amata pienākumu dēļ noteiktās jomās paredzēts un nepieciešams pavisam atšķirīgs ētisko normu regulējums.

Attiecībās ar klientiem visiem brīvo juridisko profesiju pārstāvjiem jāsniedz juridiski korekta un profesionāla palīdzība⁴⁷, bet tikai tiesu izpildītājiem un notāriem jāievēro arī neitralitāte, kārtējot klientu lietas.⁴⁸ Advokātu pienākums ir aizstāvēt savu klientu intereses, tieši tāpēc viņi tikai īpašos gadījumos ārpusstiesas procesos var pārstāvēt klientus ar savstarpēji konfliktējošām interesēm.⁴⁹

Tā kā tiesu izpildītājiem un notāriem ir "profesionālais monopols" jeb viņu skaits ir ierobežots un viņi atšķirībā no zvērinātiem advokātiem darbojas vairāk vadoties no viņu administratīvā iedalījuma, nevis brīvas konkurences pamatprincipiem, tiesu izpildītājiem un notāriem noteikts un nepieciešams krietni stingrāks personiskās reklāmas regulējums. Gan Zvērinātu tiesu izpildītāju reklāmas noteikumos,⁵⁰ gan Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksā⁵¹ uzsvērts, ka, ja arī tiek publiskots amata nosaukums, tas nedrīkst kalpot pašreklāmas mērķiem. Zvērinātiem advokātiem reklāmas noteikumi ir ierobežoti, bet nav tik strikti,⁵² jo viņi konkurē ne tikai savā starpā, bet arī ar citiem juristiem, kas nav Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas biedri.

3.4. Lietuvas un Igaunijas brīvo juridisko profesiju pārstāvju ētikas kodeksu īpatnības

Izvērtējot Lietuvas un Igaunijas brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksus, darba autore secina, ka tie visumā ir diezgan līdzīgi mūsu regulējumam, tomēr Lietuvas un Igaunijas kodeksi kopumā ir garāki par Latvijas kodeksiem un regulējums tajos ir visai kazuāls. Tomēr ir atrodamas arī jaunas normas, par kuru ieviešanu savos kodeksos derētu padomāt Latvijas brīvo juridisko profesiju kolēģijām.

⁴⁷ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 2.2., 7.3.punkts; Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 14., 17., 18.punkts; Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 24.punkts.

⁴⁸ Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 16.punkts; Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 19.punkts.

⁴⁹ Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 4., 7.2.punkts.

⁵⁰ Zvērinātu tiesu izpildītāju reklāmas noteikumi. Apstiprināti Zvērinātu tiesu izpildītāju kopsapulcē 2003.gada 21.februārī. Pieejams: http://www.lzti.lv/f/Tiesibu_akti/kolegijas_/ZTI-Reklamas-noteikumi.pdf Skatīt, piemēram, 6.un 10.punktu.

⁵¹ Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 39., 41.punkts.

⁵² Latvijas Zvērinātu advokātu personiskās reklāmas pamatprincipi. Apstiprināti ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2010. gada 23. marta lēmumu nr. 77. Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 240.lpp.

Lietuvas Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksā noteikts, ka tiesu izpildītājs pilda savus pienākumus labā ticībā un izvairās no vērtējuma paušanas par sprieduma vai cita izpildāma dokumenta pamatotību, derīgumu un likumību, kuru viņš izpilda. Tiesu izpildītājs nevar pārmērīgi lietot narkotiskās, psihotropās vai alkoholiskās vielas.⁵³

Arī Lietuvas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksā minēts, ka advokātiem jādod padomi, jāaizstāv un jāpārstāv klients labā ticībā. Vēl kodeksā noteikts, ka, ja advokāts nevar ierasties uz tiesas sēdi un nevar laikā par to paziņot tiesai, lai tā atliek sēdi, viņš par to brīdina savu kolēģi, kurš pārstāv pretējo pusi, un abi vienojas par iespējamajiem laikiem jaunas sēdes rīkošanai.⁵⁴

Lietuvas Zvērinātu notāru Ētikas kodekss uzstāda prasību notāriem būt lojāliem valstij. Lojalitāte noīmē: a) taisnīgumu un objektivitāti, piemērojot likumu, noskaidrojot pušu gribu un raugoties, lai netiktu nepamatoti aizskartas valsts intereses; b) nodošanos notariālo funkciju izpildei, atceroties, ka tas ir notāra pienākums, nevis tikai tiesības, veikt amata darbību.⁵⁵

Igaunijas Zvērinātu notāru Ētikas kodekss paredz, ka, ja notārs pamana kļūdu sava kolēģa darbā, viņš tam sniedz padomu un palīdz vērst situāciju par labu.⁵⁶

Darba autore uzskata, ka Latvijas brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksos jāiekļauj norāde uz pienākumu pildīšanu labā ticībā, kas ļautu praksē risināt disciplinārlietas un vērtēt advokātu, notāru un sevišķi tiesu izpildītāju rīcības pamatotību, ja gadījumam nav stingri noteikts normatīvais regulējums.

Kā vēl vienu ieviešamu normu Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksā autore vēlas uzsvērt Lietuvas piemēru, kurā advokātam ir uzlikts pienākums sadarboties ar pretējās puses advokātu, lai sarunātu nākamās sēdes laiku, ja uz tuvāko sēdi viņš tomēr netiek. Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijā laika posmā no 2011.gada līdz 2013.gadam kopumā ierosinātas 29 disciplinārlietas pret zvērinātiem advokātiem un viņu palīgiem. Astoņas no šīm lietām bija

---

⁵³ DĒL ANTSTOLIŲ PROFESINĒS ETIKOS KODEKSO PASKELBIMO. Valstybes žinios, 03.16.2013, No. 28-1342. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=444540&p_tr2=2 [aplūkots 2013.gada 15.maijā]. 12., 23., 26.punkts.

⁵⁴ LIETUVOS ADVOKATŲ ETIKOS KODEKSAS. Valstybės žinios, 2005-11-03, Nr. 130-4681. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=265009&p_query=&p_tr2=2 [aplūkots 2013.gada 15.maijā]. 6.6., 11.5.punkts.

⁵⁵ CODE OF HONOUR (ETHICS) OF NOTARIES OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA. Adopted at the meeting of the Chamber of Notaries on 29 April 1994. Pieejams: <http://www.notarurumai.lt/index.php/en/legal-acts/honorific-code> [aplūkots 2013.gada 15.maijā]. Article 20.

⁵⁶ Eesti notarite eetikakoodeks. Pieejams: <http://www.notar.ee/index.aw/5956> [aplūkots 2013.gada 15.maijā]. Article 15 paragraph 2.

ierosinātas par advokātu rīcību, neierodoties uz tiesas sēdi.⁵⁷ Acīmredzami neierašanās uz tiesas sēdēm un tiesas procesu kavēšana, kas sagādā grūtības arī pretējai pusei, ir problēma advokātu vidū, kuru būtu iespējams risināt ar iepriekšminētās normas ieviešanu praksē. Normas ieviešana gan negarantē to, ka arī ar šādu, "pēdējā brīža sarunāšanu" process patiesībā netiek novilcināts ar nodomu, bet tas atkarīgs no katra advokāta godaprāta.

---

⁵⁷ Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas un Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas lēmumi. 2011.-2013. Rīga: Poligrāfists, 2014.

4. DISCIPLINĀRLIETU SKATĪŠANAS KĀRTĪBA, PRAKSE UN PROBLEMĀTIKA BRĪVO JURIDISKO PROFESIJU KOLĒĢIJĀS

4.1. Zvērinātu advokātu disciplinārlietu skatīšanas kārtība Latvijā

Latvijā disciplinārlietu pret zvērinātu advokātu var ierosināt tikai Latvijas Zvērinātu advokātu padome, nododot lietu skatīšanai disciplinārlietu komisijā. Reizē ar lietas ierosināšanu vai disciplinārlietas izskatīšanas laikā padome ir tiesīga atstādināt zvērinātu advokātu no viņa pienākumu pildīšanas. Ja padome uzskata, ka nav pamata ierosināt disciplinārlietu, tā var arī vienkārši izskaidrot advokātam viņa rīcības nepareizību un lietu nerosināt. Latvijas Zvērinātu advokātu disciplinārlietu komisijai lēmums lietā jāpieņem 3 mēnešu laikā no pārkāpuma atklāšanas dienas, bet ne vēlāk kā 2 gadus pēc pārkāpuma izdarīšanas. Komisija var pieņemt lēmumu izbeigt disciplinārlietu vai uzlikt advokātam disciplinārsodu (izteikt piezīmi vai rājienu; noteikt citu prakses vietu vai aizliegt praktizēt noteiktā vietā uz laiku līdz trīs gadiem; aizliegt izpildīt advokāta pienākumus uz laiku, ne ilgāku par gadu; ar vēlāku Latvijas Zvērinātu advokātu padomes apstiprinājumu – izslēgt no zvērinātu advokātu skaita). Ja disciplinārlietu komisija uzreiz nelemj par disciplinārlietas izbeigšanu, tad tai ir pienākums uzaicināt advokātu mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai. Ja komisija vēlas piemērot disciplinārsodu, vispirms jāpieprasa rakstveida paskaidrojumi no advokāta. Ja advokāts nesniedz paskaidrojumus vai nesniedz mutvārdu paskaidrojumus bez attaisnojoša iemesla, disciplinārlietu komisija pieņem lēmumu, balstoties uz lietā noskaidrotajiem apstākļiem un ziņām. Disciplinārlietu komisijai, izskatot lietas, ir pilnvaras uzklaut citu personu paskaidrojumus, lietpratēju atzinumus, pieprasīt ziņas un dokumentus no valsts un pašvaldību institūcijām un privāto tiesību juridiskajām personām un to amatpersonām. Disciplinārlietu komisijas sastāvā ir tikai zvērināti advokāti.⁵⁸

4.2. Zvērinātu advokātu disciplinārlietu skatīšanas kārtības salīdzinājums ar Lietuvas un Igaunijas regulējumu

Lietuvā disciplinārlietu tiesīgs ierosināt ir gan tieslietu ministrs, gan Zvērinātu advokātu padome.⁵⁹ Lietuvas Advokatūras likumā noteikts tas, ka disciplinārlietas skata Advokātu Goda tiesa⁶⁰ un lietu izskatīšanas procedūru nosaka Lietuvas Zvērinātu advokātu

⁵⁸ Advokatūras likuma 70.-82.pants.

⁵⁹ Law on the Bar. Article 52 section 2, Article 60 paragraph 2 clause 10. Law on the Bar: Lietuvas Republikas likums. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=368972&p_tr2=2 [aplūkots 2013.gada 15.maijā].

⁶⁰ Law on the Bar. Article 52 clause 3. Goda tiesa sastāv no pieciem kolēģijas locekļiem. Trīs ievēl advokātu kopsapulce, bet divus ieceļ tieslietu ministrs, skat. Article 61.

kopsapulce.⁶¹ Disciplinārlietas ierosināšanas termiņš ir viens gads no brīža, kad izdarīts disciplinārpārkāpums, disciplinārsodu advokātam var uzlikt, ja nav pagājuši 3 gadi no pārkāpuma izdarīšanas. Attiecībā uz ētikas normu pārkāpumiem šos termiņus skaita no brīža, kad persona, kas vēršas pret advokātu, par tiem uzzinājusi vai no dienas, kad pārkāpums pret viņu veikts. Disciplinārlietu komisija Advokātu kolēģijā veic sūdzību izmeklēšanu, pēc kuras tiek lemts par lietas ierosināšanu un nodošanu skatīšanai Advokātu Goda tiesā. Advokātu Goda tiesas process regulēts visai smalki un vairāk līdzinās tiesas procesam, nevis komisijas darba regulējumam. Lietas var izskatīt kā rakstveida, tā mutvārdu procesos, noteikts, ka lieciniekam, kurš neprot valsts valodu, pienākas tulks, sīki regulēta lietu sadales vai apvienošanas iespējamība u.c. nosacījumi.⁶² Secināms, ka disciplinārlietu skatīšanas mehānisms advokātiem Lietuvā ir fundamentāli atšķirīgs no Latvijas modeļa. Iespējamās sankcijas, ko tiesa var piemērot advokātu disciplinārlietās ir piezīme, rājiens, publisks rājiens un izslēgšana no zvērinātu advokātu vidus.⁶³

Igaunijā advokātu disciplinārlietas izskata Goda tiesa, kas lielākajā daļā gadījumu pati lemj par lietu ierosināšanu. Tiesā ar lūgumu uzsākt disciplinārlietas izskatīšanu var vērsties ieinteresētās personas, tieslietu ministrs (par advokāta darbību, sniedzot valsts apmaksāto juridisko palīdzību, vai darbojoties kā maksātnespējas administratoram – šis lūgums tiesai ir obligāti saistošs), Advokātu kolēģijas institūcijas un Tiesu izpildītāju un maksātnespējas administratoru kolēģija, ja konkrētais advokāts pārkāpis labas prakses noteikumus savā maksātnespējas administratora darbībā. Ar šādu lūgumu var vērsties sešu mēnešu laikā no dienas, kad nācis klajā advokāta pārkāpums, tiesa divu mēnešu laikā izlemj, vai rosināt disciplinārlietu. Jāievēro arī tas, ka personu nevar disciplināri sodīt, ja pagājuši trīs gadi no pārkāpuma izdarīšanas. Goda tiesai ir šāds sastāvs – četri zvērināti advokāti, divi tiesneši un viens jurists no Tartu universitātes. Ja ieinteresētās personas nelūdz citādi, lietas tiek izskatītas rakstveida procesā sešu mēnešu laikā (ja nepieciešams, var pagarināt skatīšanu par trīs mēnešiem). Goda tiesa uzklausa visas ieinteresētās puses un var lūgt administratīvās tiesas palīdzību atsevišķu pierādījumu sagādāšanā lietai. Goda tiesa var apturēt advokāta pilnvaras uz lietas izskatīšanas laiku. Iespējamās sankcijas, kuras piemēro tikai Goda tiesa, ir: rājiens, naudas sods, aizliegums praktizēt kā advokātam uz laiku līdz vienam gadam, izslēgšana no

---

⁶¹ Law on the Bar. Article 59 paragraph 2 clause 6.

⁶² DĒL ADVOKATŪ DRAUSMĒS BYLŪ NAGRINĒJIMO TVARKOS APRAŠO SKELBIMO. Lietuvas Tieslietu ministra apstiprinātais Advokātu disciplinārlietu skatīšanas procedūras apraksts. 2012.gada 15.jūnijs. Pieejams: http://denver.infolex.lt/advoco_old/getfile.aspx?dokid=806b98f3-ed1e-46bb-ab39-c6836e61a92f.

⁶³ Law on the Bar. Article 53.

Zvērinātu advokātu kolēģijas un maksātspējas administratora pilnvaru apturēšana uz laiku līdz pieciem gadiem.⁶⁴

Kā redzams, katrā no Baltijas valstīm ir rasts savs risinājums advokātu disciplinārās atbildības procesuālajā regulējumā. Lietuvā rasts risinājums "pirmstiesas" izmeklēšanas nepieciešamībai, savukārt Igaunijā Goda tiesa ir ar ļoti plašām pilnvarām (pamatā pati lemj par lietu ierosināšanu un advokātu pilnvaru apturēšanu uz laiku) un paplašinātu kompetenci attiecībā uz advokātiem, kas praktizē arī kā maksātspējas administratori. Abas kaimiņvalstis izvēlējušās modeli, kurā disciplinārlietu var ierosināt arī tieslietu ministrs. Igaunijā gan tieslietu ministrs var tiesai saistošu lūgumu uzsākt disciplinārlietas izskatīšanu izteikt par ierobežotu lietu loku. Iespējamās kopīgās sankcijas ir rājienis un izslēgšana no advokātu vidus. Autoresprāt, vispārdomātākais sankciju uzskaitījums atrodams Igaunijas regulējumā. Proti, piezīmei un rājenam praksē nav lielas atšķirības, tie neietekmē advokātu atšķirīgos veidos, tādēļ nepieciešams izvēlēties vienu no tiem. Savukārt aizliegumam praktizēt konkrētā prakses vietā autoresprāt nav nozīmes, jo konkrēta prakses vieta Latvijas zvērinātam advokātam obligāti nosaka tikai to, kurās tiesās viņam būs reizēm jāsniedz bezmaksas juridiskā palīdzība, tādējādi nav skaidrs šādas sankcijas mērķis.

4.3. Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas prakse disciplinārlietu skatīšanā

Izvērtējot Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas disciplinārlietu komisijas 2011. – 2013.gadā pieņemtus lēmumus advokātu disciplinārlietās, darba autorei īpašu interesi izraisīja lēmumi lietās Nr. 01/2011⁶⁵ un 03/2012⁶⁶, kas abi pieņemti par zvērinātas advokātes X rīcību. Abas disciplinārlietas Latvijas Zvērinātu advokātu padome rosinājusi balstoties uz Y iesniegumiem, kas liecina par vienu un to pašu apstākļu esamību, proti, zvērināta advokāte X nav atdevusi savam bijušajam klientam Y lietas materiālus un atdevusi iepriekš iemaksāto naudas summu juridiskās palīdzības sniegšanai, no kuras klients tomēr atteicies. Pēc katra no iesniegumu saņemšanas Zvērinātu advokātu padome pieprasījusi rakstveida paskaidrojumus no zvērinātas advokātes X, ko viņa nav sniegusi. Pirmajā lietā Zvērinātu advokātu padome lēma par disciplinārlietas ierosināšanu par advokātes nesazināšanos ar padomi, savukārt otrajā gadījumā lieta ierosināta gan par advokātes nesazināšanos ar padomi, gan par saistību neizpildi attiecībā ar klientu (t.i. pēc būtības). Tā kā lemjot par otrās disciplinārlietas

⁶⁴ Bar Association Act. 01.03.2013. Pieejams:

<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/530102013022/consolide> Articles 15-19.

⁶⁵ Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas un Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas lēmumi. 2011.-2013. Rīga: Poligrāfists, 2014. 105.-108.lpp.

⁶⁶ Turpat. 169.-174.lpp.

ierosināšanu nekādi jauni paskaidrojumi no zvērinātas advokātes X saņemti netika, nav skaidra Zvērinātu advokātu padomes motivācija nerosināt lietu un nenodot to skatīšanai pēc būtības Disciplinārietu komisijai jau pēc pirmās sūdzības saņemšanas 2010.gadā. Saskaņā ar Advokatūras likuma 76.pantu personu var disciplināri sodīt ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc pārkāpuma atklāšanas dienas (ko Zvērinātu advokātu padome pirmoreiz norādījusi kā 2010.gada 7.decembri), savukārt disciplināri sodīta par lietu pēc būtības advokāte ir 2012.gada 4.jūnijā. Nav pamata uzskatīt, ka Zvērinātu advokātu padome pirms otrās disciplinārlietas ierosināšanas varēja izdarīt jaunus secinājumus un tikai tad konstatēt iespējamo pārkāpumu advokātes rīcībā, tadēļ atzīstams, ka ar advokātes sodīšanu lietā Nr. 03/2012 pārkāpts arī dubultās nesodāmības princips. Kad Zvērinātu advokātu padome saņēmusi trešo iesniegumu par zvērinātas advokātes darbību, tā lietu ierosinājusi pēc būtības, lai arī advokāte skaidrojumus padomei nav sniegusi.

Ir arī citi gadījumi, kad Zvērinātu advokātu padome disciplinārlietas nav ierosinājusi pēc būtības, jo netika saņemti zvērinātu advokātu paskaidrojumi pirms lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pieņemšanas.⁶⁷ Saskaņā ar Advokatūras likuma 71.pantu Latvijas zvērinātu advokātu padome ir tiesīga ierosināt disciplinārlietu pret zvērinātiem advokātiem. Likums neprasa padomei pat prasīt paskaidrojumus no zvērināta advokāta pirms lēmuma pieņemšanas, jo lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu nav administratīvs akts.⁶⁸ Disciplinārlietu komisijai savukārt ir jāprasa paskaidrojumi no zvērināta advokāta, pret kuru ierosināta disciplinārlieta, jo lēmums par disciplināro sodīšanu ir administratīvs akts. Paskaidrojumu nesniegšana nekavē disciplinārlietu komisiju pieņemt lēmumu lietā,⁶⁹ tādējādi vēl jo vairāk nav saprotama Zvērinātu advokātu padomes motivācija nerosinot disciplinārlietas pret zvērinātiem advokātiem pēc būtības.

Šāda prakse liek uzdot jautājumu – ko Zvērinātu advokātu padome var lūgt skatīt Disciplinārlietu komisijai un cik tas ir saistoši, skatot lietu? Skaidrs, ka padome var pati lemt par lietas rosināšanu vai nerodināšanu. Lietu rosināšana tikai par nesazināšanos ar kolēģijas institūcijām uzskatāma par disciplinārlietas nerodināšanu pēc būtības, jo netiek lūgts disciplinārlietu komisijai skatīt jautājumu, kura dēļ prasīti zvērināta advokāta paskaidrojumi. Tādējādi jautājums par advokāta nesadarbošanos un paskaidrojumu nesniegšanu izskatāms konkrētās disciplinārlietas ietvaros un nav rosināma atsevišķa "disciplinārlieta par

⁶⁷ Skatīt lēmumus lietās Nr. 10/2011 (lieta rosināta balstoties uz tiesneses iesniegumu), 05/2013. Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas un Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas lēmumi. 2011.-2013. Rīga: Poligrāfists, 2014. 136.-139., 216.-220.lpp.

⁶⁸ Administratīvā procesa likuma 1.panta trešā daļa. Administratīvā procesa likums: Latvijas Republikas likums, Latvijas Vēstnesis, 2001.gada 14.novembris, nr. 164.

⁶⁹ Latvijas Republikas Advokatūras likuma 77., 78., 79.pants.

disciplinārlietu". Persona var sniegt sūdzību Zvērinātu advokātu padomei par advokāta rīcību, bet personai nav subjektīvo tiesību prasīt disciplinārlietas ierosināšanu pret konkrēto advokātu vai prasīt advokāta disciplināro sodīšanu, turklāt jāievēro arī tas, ka disciplinārsodi, kādus var piespriest advokātiem noteikti Advokatūras likuma 73.pantā. Šī problēma parādās disciplinārlietās Nr. 03/2012 un 05/2012⁷⁰, kurās persona savā iesniegumā lūgusi uzlikt par pienākumu advokātam veikt konkrētas darbības – atdot bijušajiem klientiem naudu un lietas materiālus. Kā disciplinārlietu komisija pamatoti norāda šajos lēmumos, likums nav devis pilnvaras disciplinārlietu komisijai uzlikt par pienākumu advokātiem veikt šādas darbības, komisija var vien mudināt advokātu attiecīgi rīkoties un ņemt vērā viņa attieksmi pret notikušo un turpmāko rīcību lietas sakarā disciplinārsoda noteikšanai. Komisija nav norādījusi, ka šādu sodu noteikšana pēc būtības būtu pretrunā ar disciplinārās atbildības institūtu, kas paredz atbildību tikai attiecībā uz darba/amata/profesionālajiem pienākumiem un to veikšanu. Strīds par parāda piedziņu un lietas materiālu atdošanu tādējādi skatāms vispārējās jurisdikcijas kārtībā.

Vēl viens būtisks aspekts jautājumā, ko Zvērinātu advokātu padome var prasīt skatīt disciplinārlietu komisijai, ir konkrētā lietā izskatāmo jautājumu kopums. Ja ir ierosināta disciplinārlieta pēc būtības par personas sniegtu sūdzību, vai padome var lūgt disciplinārlietu komisiju izvērtēt advokāta rīcības atbilstību konkrētām tiesību normām un tikai tām?⁷¹ Advokatūras likuma 38¹ panta pirmā daļa nosaka, ka disciplinārlietas izskata disciplinārlietu komisija. Lai arī var piekrist viedoklim, ka, lai ierosinātu disciplinārlietu, nepieciešams veikt pirmsšķietamu lietas apstākļu analīzi, lai saprastu, vai vispār ir pamats rosināt disciplinārlietu, tas nenozīmē, ka jau pirms lietas rosināšanas pārkāpumam jābūt konkrēti kvalificētam atbilstoši kādai tiesību normai. Disciplinārlietas izskatīšana nav pielīdzināma strīda skatīšanai civillietā vai personas apsūdzībai krimināllietā, bet gan advokāta rīcības "auditam", vispusīgam izvērtējumam konkrētajā situācijā, tādēļ nav pieļaujama situācija, kurā pirmsšķietami nodarījums kvalificēts kā vienas normas pārkāpums, bet disciplinārlietu komisija konstatē, ka noticis citas normas pārkāpums un tāpēc nevar personai uzlikt disciplinārsodu.

---

⁷⁰ Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas un Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas lēmumi. 2011.-2013. Rīga: Poligrāfists, 2014. 169.-174., 178.-182.lpp.

⁷¹ Latvijas Zvērinātu advokātu padome vairākkārt lūgusi Disciplinārlietu komisiju izvērtēt advokātu rīcības atbilstību konkrētām Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa normām. Tas izriet no, piemēram, tādiem disciplinārkomisijas lēmumiem kā Nr. 06/2013, 07/2013. Sevišķi uzsvērti tas redzams lēmumā Nr. 04/2013, kur padome lūgu izvērtēt advokāta rīcības atbilstību gan konkrētām likuma, gan Ētikas kodeksa normām. Turpat. 220.-225., 225.-235., 208.-216.lpp.

Advokatūras likuma 80.pants nosaka disciplinārlietu komisijas pilnvaras pieprasīt informāciju no valsts un pašvaldības iestādēm un iesaistīt lietpratējus lietu izskatīšanā. Šī norma norāda tieši uz disciplinārlietu komisijas kompetenci lietu skatot, bet reizēm, lai lemtu par lietas rosināšanu, nepieciešams noskaidrot konkrētus faktiskus apstākļus. Tā, piemēram, disciplinārkomisijas lēmumā Nr. 08/2011⁷² analizētas Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pilnvaras izveidot Komisiju trīs cilvēku sastāvā, lai tā izskatītu zvērināta advokāta lietvedības un grāmatvedības dokumentu glabāšanas atbilstību zvērinātus advokātus saistošajām normām. Zvērināts advokāts, pret kuru lieta tika ierosināta, pret šādu padomes rīcību iebilda, jo padomei neesot pilnvaru prasīt lietvedības dokumentus no advokāta un padomei neesot arī pilnvaru veidot speciālu komisiju viena advokāta lietvedības dokumentu pārbaudei. Disciplinārlietu komisija pauž uzskatu, ka atbilstoši Advokatūras likuma 34.un 59.pantam, Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūtu 2.3.2.punktam padomei ir pilnvaras veikt advokātu lietvedības dokumentu kontroli (kontrolē pār lietu uzskaiti tieši minēta Advokatūras likuma 59.pantā). Attiecībā uz izmeklēšanas komisijas izveidi disciplinārlietu komisija norāda, ka padome savu funkciju izpildei ir tiesīga pilnvarot trešās personas noteiktu darbību veikšanai padomes vārdā. Autoresprāt, nepieciešams rūpīgāk izvērtēt padomes tiesības šādu komisiju veidot. Zvērinātu advokātu padomei likumā nekur nav dots tiešs pilnvarojums ne deleģēt savas publiski tiesiskās funkcijas (Advokatūras likuma 34.panta 4.punkts nosauc advokātu darbības uzraudzības funkciju), ne arī veidot īpašu komisiju. Vien Latvijas Zvērinātu advokātu statūtu 4.1.4.punktā netieši pieminētas tiesības padomei veidot komisijas.⁷³ Vērtējamas arī padomes pilnvaras komisijas sastāva noteikšanā, proti, no disciplinārlietu komisijas lēmuma Nr. 08/2011 izriet, ka viena no komisijas trīs biedriem būtu Zvērinātu advokātu padomes galvenā grāmatvede, kas ir darba tiesiskajās attiecības ar padomi, bet nav Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas biedre. Varētu piekrist, ka grāmatvede varētu būt kompetenta gramatvedības dokumentu izskatīšanā, bet Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta otra daļa valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanai uzliek nosacījumu, ka tam jābūt minētam likumā. Līdz ar to atzīstams, ka nepieciešams paredzēt likumā Latvijas Zvērinātu advokātu padomei pilnvaras veidot īpašas komisijas, lai varētu izvērtēt nepieciešamību rosināt disciplinārlietas, nosakot iespēju to sastāvā ietvert arī kompetentus speciālistus attiecīgo jautājumu izpētē.

---

⁷² Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas un Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas lēmumi. 2011.-2013. Rīga: Poligrāfists, 2014. 122.-130.lpp.

⁷³ Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas statūti. Pieņemti Latvijas zvērinātu advokātu kopsapulcē 1993.gada 21.maijā. Pieejams: <http://advokatura.lv/?open=statuti&lang=lat> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

Kopumā vērtējot Zvērinātu advokātu disciplinārlietu komisijas lēmumus, autorei šķita pamatots komisijas paustais vērtējums piemērojamā disciplinārsoda atbilstībai un lietderībai. Komisija savos lēmumos vērtē tādus kritērijus kā nodarījuma smagums (saistīts ar Advokatūras likuma 74.pantu, kas nosaka, par kādiem pārkāpumiem advokātu var izslēgt no zvērinātu advokātu vai viņu palīgu vidus), pārkāpēja subjektīvā attieksme pret izdarīto, iepriekšēja disciplinārā sodīšana un iepriekšējo nodarījumu smagums, soda samērīgums, sodīšanas funkcijas izpilde, preventīvās funkcijas izpilde.

4.4. Zvērinātu notāru disciplinārlietu skatīšanas kārtība Latvijā

Latvijas Zvērinātu notāru kolēģijas disciplinārlietu skatīšana Notariāta likumā noteikta atšķirīgi kā Advokatūras likumā. Notariāta likums paredz, ka disciplinārlietas pret zvērinātiem notāriem un viņu palīgiem rosina Latvijas Zvērinātu notāru padome vai Tieslietu ministrs un nodod skatīšanai Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijai. Pēc disciplinārlietu komisijas sniegtā atzinuma, kas nav galīgais lēmums lietā, Latvijas Zvērinātu notāru padomei ir tiesības pieņemt savu lēmumu lietā (kas praksē vienmēr tiek izmantotas). Abi lēmumi tiek nosūtīti Tieslietu ministram. Ja Tieslietu ministrs divu nedēļu laikā nepaziņo, ka nepieciešams lēmumu pārskatīt vai disciplinārlieta izbeidzama, padomes lēmums stājas spēkā. Piemērot disciplinārsodu ir tiesīga padome (piezīme vai rājiens) un Tieslietu ministrs (piezīme, rājiens, pārceļšana uz citu prakses vietu uz liku līdz vienam gadam, atceļšana no amata), disciplinārlietu komisija tikai izsaka viedokli par soda piemērošanu. Tieslietu ministram, ja viņš lietu ierosinājis, ir pilnvaras atstādināt zvērinātu notāru no amata pienākumu veikšanas līdz lietas izskatīšanai. Padome papildus vēl ir pilnvarota izskaidrot notāram viņa rīcības nepareizību, bet regulējums atšķiras no Advokatūras likuma ar to, ka disciplinārlieta tik un tā tiek rosināta, proti, arī lai skaidrotu rīcības nepareizību, jākonstatē notāra nepareiza rīcība. Tieslietu ministrs var nodot disciplinārlietu izskatīšanai tieši Zvērinātu notāru padomei.⁷⁴

Izvērtējot Notariāta likuma regulējumu, nav skaidra disciplinārlietu komisijas loma disciplinārlietu skatīšanā. Galīgos lēmumus ir tiesīga un praksē arī pieņem Zvērinātu notāru padome, kuras viedoklis mēdz atšķirties no disciplinārlietu komisijas paustā vērtējuma lietā.⁷⁵ Līdz ar to disciplinārlietas pēc būtības izskata divas institūcijas – Zvērinātu notāru padome un disciplinārlietu komisija. Autoresprāt, šāda situācija nav pieļaujama no procesuālās ekonomijas viedokļa, jo tas tikai paildzina lietu izskatīšanas periodu. Noteicošais lietā ir padomes lēmums, jo tā ir tiesīga piemērot disciplinārsodu, kas autoresprāt nav pareizi. Šāda

⁷⁴ Notariāta likuma J sadaļa.

⁷⁵ Piemēram, lietās Nr. 05-04/59, 05-04/62.

Latvijas Zvērinātu notāru padomes 2012.gada 3.augusta galīgais lēmums lietā nr. 05-04/59. Nav publiskots.

Latvijas Zvērinātu notāru padomes 2013.gada 5.aprīļa galīgais lēmums lietā nr. 05-04/62. Nav publiskots.

lēmumu pieņemšanas kārtība ir pretrunā ar labas pārvaldības principu, kas izriet no Satversmes pirmā panta un nosaka pienākumu valstij organizēt pārvaldi pēc iespējas efektīvāk,⁷⁶ un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmito daļu, kas arī nosaka to pašu.

Tādējādi vai nu jālemj par disciplinārlietu komisijas likvidēšanu (kas varētu pārmērīgi noslogot padomi), vai jāatņem Zvērinātu notāru padomei pilnvaras pieņemt lietā gala lēmumu un skatīt lietu vēlreiz pēc būtības.

4.5. Zvērinātu notāru disciplinārlietu skatīšanas kārtības salīdzinājums ar Lietuvas un Igaunijas regulējumu

Disciplinārlietu pret zvērinātu notāru Lietuvā var ierosināt tieslietu ministrs vai Zvērinātu notāru padome. Lietu izskata Goda tiesa, kura var lemt par notāra attaisnošanu, izbeigt lietas skatīšanu, pieprasīt no notāra publisku atvainošanos, izteikt notāram piezīmi, rājienu vai smagu rājienu, aizliegt viņam praktizēt līdz trīs mēnešu ilgam laikam, aicināt tieslietu ministru atstādināt notāru no amata. Goda tiesas sastāvā ir pieci notāri. Disciplinārlietu skatīšanas process notiek saskaņā ar tieslietu ministra apstiprinātu kārtību.⁷⁷

Igaunijā disciplinārlietu pret zvērinātu notāru var ierosināt tieslietu ministrs. Lietu izskata disciplinārlietu komisija, kas sastāv no viena tiesneša, notāra un Tieslietu ministrijas pārstāvja. Komisija aicina notāru sniegt paskaidrojumus un sešu mēnešu laikā (var pagarināt termiņu par trīs mēnešiem) no lietas ierosināšanas sniedz atzinumu par iespējam personu sodīt (rājiens, soda nauda vai atbrīvošana no amata) vai izbeigt disciplinārlietu. Gala lēmums ir tieslietu ministram, turklāt viņam nav saistošs disciplinārkomisijas atzinums. Personu nevar sodīt, ja pagājuši trīs gadi no pārkāpuma izdarīšanas dienas.⁷⁸

Notāru disciplinārlietu skatīšanas kārtība Latvijā ir salīdzināma ar Lietuvas modeli. Igaunijā ļoti plašas pilnvaras dotas tieslietu ministram, kurš pēc būtības sevis ierosinātu lietu var arī izspriest, disciplinārlietu komisija ir tikai palīginstītūcija lēmuma pieņemšanā. Sankcijas, autoresprāt, vispamatotāk uzskaitītas Igaunijas regulējumā. Nav praktiskas atšķirības notāram no piezīmes, rājiena vai smaga rājiena. Tāpat, ņemot vērā notāru

---

⁷⁶ Par likuma „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu” 22. panta otrā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam: Satversmes tiesas 2009.gada 19.maija spriedums lieta nr. 2008-40-01, secinājumu daļas 16.iedaļa. Pieejams: http://www.satv.ties.gov.lv/upload/spriedums_2008-40-01.htm [skatīts 2014.gada 15.maijā].

⁷⁷ Law on the Notarial profession: Lietuvas Republikas likums. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=421701&p_query=disciplinary&p_tr2=2 [skatīts 2014.gada 15.maijā]. Articles 7¹, 10¹, 10².

⁷⁸ Notari distsiplinaarvastutuse seadus:Igaunijas Republikas likums. Pieejams: <https://www.riigiteataja.ee/akt/114032011026>

ierobežoto skaitu Latvijā, diez vai kāds notārs Latvijā tiks pārskatāma nākotnē pārcelts uz citu prakses vietu.

4.6. Latvijas Zvērinātu notāru kolēģijas prakse disciplinārlietu skatīšanā

Izvērtējot 2011. – 2013.gadā pieņemtos Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas un padomes sniegtos lēmumus, darba autore nonāca pie šādiem slēdzieniem.

Skatot disciplinārlietas par zvērinātu notāru darbību, ne Zvērinātu notāru padome, ne disciplinārlietu komisija nevērtē, vai notāra darbības ir tieši disciplināri sodāmas, proti netiek salīdzināts personas pārkāpums ar Notariāta likumā noteiktajiem disciplinārās atbildības pamatiem. Līdz ar to netiek precīzi vērtēti arī tas, vai notāra darbības attiecināmas uz amata pienākumu veikšanu, vai nē. Tā piemēram, lietās Nr. 05-04/64 un 05-04/57 par nodokļu parādiem disciplinārlietu komisija sava atzinumā pauž nostāju, ka nodokļu maksāšana ir notāra tiešie amata pienākumi.⁷⁹ Notariāta likuma 67.pants paredz, ka notāri iekasē valsts nodevas par notariālo darbību izpildi un norēķinās par tām likumos noteiktajā kārtībā. Notariāta likums neko nesaka par iedzīvotāju ienākumu nodokļa nomaksu, kas arī sastādīja daļu nodokļu parāda summās abās iepriekšminētajās lietās. Saskaņā ar Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 2.punktu (notārs rīkojas tā, lai vairotu uzticību profesijai) iedzīvotāju ienākumu nodokļa parāda uzkrāšanu varētu atzīt par disciplinārpārkāpumu, bet jānošķir gadījumi, kad notārs rīkojas kā amatpersona, kad nē. Notariāta likuma 3.panta zvērināti notāri amata darbībā pielīdzināti amatpersonām, taču notārs ir arī brīvās juridiskās profesijas pārstāvis, kas nozīmē, ka viņš ir pašnodarbinātais un pats uztur savu biroju. Jautājuma, kas tieši ietilpst notāru publiski tiesiskajās funkcijās jeb amata darbībā un kas nē, iztīrāšana ir vēl viena bakalaura darba izklāsta vērtā, tādēļ autore šo jautājumu tālāk nepētīs.

Disciplinārlietu komisija savos lēmumos vērtējusi arī konkrēta disciplinārsoda piemērošanas pamatotību lietās pēc šādiem kritērijiem: personas subjektīvā attieksme pret izdarīto; atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi lietā (kurus nosaka pati komisija); kaitīgās sekas (tiesību aizskārums personai, negatīvas tiesiskas sekas u.c. definējumi), kas nodarītas ar disciplinārpārkāpumu (!); iepriekšēja disciplinārā sodīšana, soda samērīgums ar nodarīto. Kaitīgās sekas lēmumos vērtētas dažādos aspektos – kā atbildību pastiprinošs/mīkstinošs apstāklis, kā apstāklis, kas ļauj/neļauj nepiemērot disciplinārsodu, bet izskaidrot notāram viņa rīcības nepareizību vai pat kā apstāklis, kas ļauj atzīt pārkāpuma neesamību (!). Tā lietās Nr. 05-04/64 un 05-04/57 disciplinārlietu komisija atzinusi, ka valsts

⁷⁹ Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2012.gada 24. februāra atzinums lietā Nr. 05-04/57, 8.sadaļa. Nav publiskots. Tāpat Latvijas Zvērinātu notāru kolēģijas disciplinārlietu komisijas 2013.gada 15.marta atzinums lietā Nr. 05-04/64, 8.2. sadaļa. Nav publiskots.

budžetā neiemaksātie nodokļi kā pārkāpuma kaitīgās sekas ir atbildību pastiprinošs apstāklis. Lietā 05-04/54⁸⁰ disciplinārlietu komisija atzinusi, ka nav cēloniskā sakara starp personai nodarītajām kaitīgajām sekām un notāra pārkāpumiem amata darbībā (pārkāpums nav izraisījis kaitīgas sekas), tādējādi notāram nav piemērojams disciplinārsods, bet gan izskaidrojama viņa rīcības nepareizība. Lietā 05-04/59⁸¹ disciplinārlietu komisija pauž nostāju, ka lietā nav saskatāms Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksa 13., 17. un 18.punkta pārkāpums, jo zvērināta notāra rīcība nav radījusi negatīvas tiesiskas sekas. Zvērinātu notāru padome sava lēmumā atbild komisijai, ka ar notāra izdarīto pārkāpumu negatīvas tiesiskas sekas ir radušās, jo notāra rīcība radījusi iespaidu par notariātu kopumā. Šī darba autore vēlas uzsvērt, ka neviena disciplināro atbildību paredzoša norma neprasa kaitīgu seku iestāšanos pārkāpuma rezultātā. Tas pamatojams ar disciplinārās atbildības pamatu, ko nevērtē ne disciplinārlietu komisija, ne padome. Proti, disciplināri sodāms ir attiecīgo tiesību normu pārkāpums kā tāds. Tas arī nostiprināts Notariāta likuma 180.pantā, kas neizvirza īpašu pazīmi – kaitīgu seku iestāšanos – disciplinārās atbildības pamatam, kā tas ir zvērinātiem tiesu izpildītājiem. Līdz ar to, izskatot zvērinātu notāru disciplinārlietas, lai noteiktu disciplinārpārkāpuma esamību, nav nepieciešams vērtēt kaitīgu seku iestāšanos.

2011. un 2012.gada disciplinārlietu atzinumos pausts viedoklis, ka disciplinārās atbildības mērķis ir tikai prevencija, nevis sodīšana, un vērtēja piemērojamo sodu pēc tā, cik labi tas veiks tieši preventīvo funkciju. Kā efektīvāki soda mēri tika atzīti drīzāk vieglāki nekā smagāki, jo vieglāks soda mērs paredzot lielāku morālo nosodījumu.⁸² Attiecībā uz viedokli par disciplinārās atbildības mērķi, komisija savu nostāju ir mainījusi ar atzinumu, kas izdots 2013.gada 15.martā.⁸³

4.7. Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu skatīšanas kārtība Latvijā

Disciplinārlietas pret zvērinātiem tiesu izpildītājiem var rosināt tieslietu ministrs un Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome, turklāt par atšķirīgu normu pārkāpumiem. Proti, saskaņā ar Tiesu izpildītāju likuma 53.panta pirmo daļu un 54.panta pirmo daļu tieslietu ministrs var rosināt disciplinārlietu pret tiesu izpildītāju par ārējo normatīvo aktu

⁸⁰ Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2011.gada 19.augusta atzinums lietā Nr. 05-04/54. Nav publiskots.

⁸¹ Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2012.gada 25.maija atzinums lietā Nr. 05-04/59. Nav publiskots.

⁸² Nr. 05-04/54 atzinuma 8.8. un 8.9. sadaļas, 05-04/59 atzinuma 14.6. sadaļa, 05-04/53 atzinuma 9.4. un 9.6. sadaļas, 05-04/51 atzinuma 10.4. un 10.6. sadaļas
Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2011.gada 20.maija atzinums lietā Nr. 05-04/53. Nav publiskots.

Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2011.gada 21.janvāra atzinums lietā Nr. 05-04/51. Nav publiskots.

⁸³ Nr. 05-04/64 atzinuma 9.6. sadaļa

pārkāpumiem, savukārt Zvērinātu tiesu izpildītāju padome – par iekšējo normatīvo aktu pārkāpumiem, kas attiecas uz zvērinātiem tiesu izpildītājiem. Darba autore uzskata, ka šis regulējums ir jāgroza, jo praksē viens un tas pats pārkāpums lielākajā daļā gadījumu ir gan likuma pārkāpums, gan, piemēram, Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa pārkāpums. Ja zvērināts tiesu izpildītājs nepaziņo parādniekam par pienākumu izpildīt tiesas spriedumu 10 dienu laikā, viņš ir pārkāpis gan Civilprocesa likuma 555.panta pirmo daļu⁸⁴, gan Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 3., 19.un 20.punktu.

Pirms lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pieņemšanas no tiesu izpildītāja tiek pieprasīti paskaidrojumi par viņa rīcību, kuras sakarā tiks lemts par iespējamu disciplinārlietas ierosināšanu. Pēc lietas ierosināšanas disciplinārlietu komisijai nav pienākums, bet ir tiesības prasīt mutiskus vai rakstiskus paskaidrojumus no tiesu izpildītāja. Līdz lietas izskatīšanai iespējams tiesu izpildītāju atstādināt no amata darbības veikšanas. Par to lemj tieslietu ministrs, ja viņš pats rosina disciplinārlietu, ja padome, rosinot lietu, to lūdz vai ja disciplinārlietu komisija, skatot lietu, to lūdz.

Tieslietu ministrs vienmēr ir tas, kurš nodod lietu izskatīšanai disciplinārlietu komisijā. Pat ja lietu ierosinājusi padome, tai ir pienākums vispirms nosūtīt lietas materiālus tieslietu ministram. Šāda kārtība, kurā tieslietu ministrs nodod lietas izskatīšanai, ieviesta tādēļ, ka Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisija nav Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju kolēģijas institūcija⁸⁵ un disciplinārlietu komisijas darbību nodrošina Tieslietu ministrija.

Disciplinārlietu komisijai divu mēnešu laikā no tieslietu ministra lēmuma pieņemšanas par disciplinārlietas ierosināšanu vai no dienas, ka Tieslietu ministrijā saņemts Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu jāpieņem lēmumu: a)disciplināri sodīt tiesu izpildītāju (piezīme, rājiens, naudas sods vai ar tieslietu ministra apstiprinājumu atcelšana no amata); b)izbeigt disciplinārlietu; c)nepiemērot disciplinārsodu un lūgt tiesu izpildītāju padomei izskaidrot tiesu izpildītājam viņa rīcības nepareizību (ko padome var darīt arī neierosinot disciplinārlietu, ja pārkāpti iekšējie normatīvie akti).

4.8. Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu skatīšanas kārtības salīdzinājums ar Lietuvas un Igaunijas regulējumu

Disciplinārlietu pret zvērinātu tiesu izpildītāju Lietuvā var ierosināt tieslietu ministrs vai Zvērinātu tiesu izpildītāju padome trīs mēnešu laikā no ziņu saņemšanas par iespējamo pārkāpumu un ne vēlāk kā gada laikā no pārkāpuma izdarīšanas. Lietas izskata Zvērinātu tiesu

⁸⁴ Civilprocesa likums: Latvijas Republikas likums, Latvijas Vēstnesis, 1998.gada 3.novembris, nr. 326/330.

⁸⁵ Tā nav norādīta Tiesu izpildītāju likuma 116.pantā.

izpildītāju Goda tiesa, kas sastāv no pieciem tiesu izpildītājiem. Izskatīšanas procedūra noteikta ar tieslietu ministra apstiprinātu regulējumu. Goda tiesa lietā pieņem gala lēmumu un lemj par disciplinārlietas izbeigšanu, atbrīvošanu no disciplinārās atbildības maznozīmīga pārkāpuma dēļ, uzliek tiesu izpildītājam disciplinārsodu (piezīme, rājiens, aizliegums veikt konkrētas amata darbības līdz sešu mēnešu periodam, atcelšana no amata).⁸⁶

Igaunijā disciplinārlietu pret zvērinātu tiesu izpildītāju var ierosināt tieslietu ministrs vai Tiesu izpildītāju padome. Ja lietu ierosina padome, tā tiek nodota skatīšanai Goda tiesā.⁸⁷ Ja lietu ierosina tieslietu ministrs, viņš var izvēlēties, vai nodot to skatīšanai Goda tiesā, vai skatīt lietu pats. Goda tiesai jāpieņem lēmums trīs mēnešu laikā no lietas skatīšanas sākuma, termiņu iespējams pagarināt par diviem mēnešiem. Goda tiesa var pati vākt lietā pierādījumus un tai ir pienākums uzklaut ieinteresētās personas lietā. Disciplināri sodīt var ne vēlāk kā pēc trīs gadiem no pārkāpuma izdarīšanas dienas tieslietu ministrs vai Goda tiesa. Disciplinārsodu veidi ir rājiens, naudas sods vai atbrīvošana no amata (ko apstiprina tieslietu ministrs). Ja rodas pamatotas šaubas par tiesu izpildītāja darbības tiesiskumu, iespējams arī uzlikt viņam kā papildsodu tiesu izpildītāja pilnvaru apturēšanu līdz trīs gadu termiņam.⁸⁸

Salīdzinot Baltijas valstu regulējumu, redzams, ka Igaunijā tieslietu ministram ir visplašākās pilnvaras – viņš var lietu ierosināt, izskatīt un pieņemt tajā lēmumu. Lai arī Latvijā tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisijas darbību nodrošina Tieslietu ministrija, tam, kā turpmākajā prakses apskatā varēs redzēt, nav būtiskas nozīmes praksē, jo lēmumus pieņem komisija, tieslietu ministrs tos tikai apstiprina, tādējādi Latvijas regulējums ir salīdzināms ar Lietuvas regulējumu.

4.9. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju kolēģijas prakse disciplinārlietu skatīšanā

Arī Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārkolēģijas lēmumos, līdzīgi kā tas ir Zvērinātu notāru disciplinārkolēģijas lēmumos, netiek analizēti disciplinārās atbildības pamati, kas nostiprināti Tiesu izpildītāju likuma 53.panta pirmajā daļā un 54.panta pirmajā daļā. Iespējams, ka šāda prakse izveidojusies daļēji tādēļ, ka Tiesu izpildītāju likumā skaidri noteikts, par kādu normu pārkāpumiem kurš var rosināt disciplinārlietas pret tiesu

⁸⁶ Law on Bailiffs: Lietuvas Republikas likums. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=343401&p_query=disciplinary%20bailiff&p_tr2=2 [skatīts 2014.gada 15.maijā]. Articles 13-15, 49.

⁸⁷ Igaunijas Tiesu izpildītāju Goda tiesa izskata arī lietas par maksātnespējas administratoru disciplinārpārkāpumiem, tādēļ arī tiesas sastāvā ir trīs tiesu izpildītāji, trīs maksātnespējas administratori un viens tieslietu ministrijas pārstāvis.

⁸⁸ Bailiffs Act: Igaunijas Republikas likums. Pieejams: <http://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/506022014004/consolide> Articles 57-66, 99-103

izpildītājiem. Uz to norāda arī tas, ka Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisija savā praksē lemj par zvērinātu tiesu izpildītāju darbības atbilstību tām tiesību normām, kuras lūgts izvērtēt lēmumos par disciplinārlietu ierosināšanu. Piemēram, kādā lietā par personas ieviešanu valdījumā daudzdzīvokļu ēkā⁸⁹ tiesu izpildītājs nebija pārliecinājies, vai ēkā nedzīvo īrnieki un bez brīdinājuma uzlauzis dzīvokļa durvis, īrnieces iedzīve tika izmesta atkritumu konteineros un suņi nogādāti dzīvnieku patversmē. Disciplinārlietu ierosinājusi Zvērinātu tiesu izpildītāju padome⁹⁰, kas uzdevusi disciplinārkomisijai izvērtēt tiesu izpildītāja rīcības atbilstību Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa 5., 9., 20. un 27. punkta prasībām. Disciplinārlietu komisija sava lēmuma motīvu daļā piemin likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 8. pantu⁹¹ un norāda uz tā pārkāpumu, tomēr lēmuma rezolutīvajā daļā nenorāda, ka par tā pārkāpumu būtu vai nebūtu jāpiemēro disciplinārsods. Disciplinārlietu komisija tiesu izpildītājam piemērojusi rājienu, kas ir diezgan saprotams lēmums, ja jau konstatēts, ka pārkaptas tikai un vienīgi ētikas prasības. Arī lietā, kurā konstatēts, ka zvērināts tiesu izpildītājs rīkojies pretēji tiesas spriedumam,⁹² padome lietu rosinājusi atbilstoši Tiesu izpildītāju likuma prasībām un disciplinārlietu komisija nelēma par galvenā tiesu izpildītāju uzdevuma – tiesas sprieduma izpildes – nepildīšanas un rīkošanās pretēji spriedumā noteiktajam likumību.

Disciplinārlietās, kuras rosinājis tieslietu ministrs, savukārt vērtēta tikai tiesu izpildītāju darbības atbilstība konkrētām likuma normām. Tā, piemēram, lietā, kurā tiesu izpildītājs izmaksājis personai atpakaļ tiesu izpildītāja depozītu kontā iemaksāto 10% nodrošinājuma summu par piedalīšanos izolē tikai pēc tam, kad persona par tiesu izpildītāja darbībām sūdzējusies Tieslietu ministrijā, disciplinārlietu komisija nav atzinusi tiesu izpildītāja rīcību kā neatbilstošu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa prasībām. Ētikas kodeksa 8. un 12. punkts nosaka, ka tiesu izpildītājam jābūt precīzam finansu lietās un viņš nedrīkst veikt amata darbības vilcinoties.

Autoresprāt, šāda prakse ir nepieņemama, jo disciplinārlietas tiek ierosinātas par tiesu izpildītāju darbībām, kuru atbilstību normatīvajam prasībām nepieciešams vērtēt, nevis par

---

⁸⁹ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē saņemts 24.02.2012 un reģistrēts ar numuru 601/PL-4. Piezīme – lēmumā anonimizēts gan tā izdošanas datums, gan numurs, gan izklāstīto notikumu datumi. Nav publiskots.

⁹⁰ Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu, kas pieņemts pēc 2011. gadā saņemtas privātpersonas sūdzības. Piezīme – lēmumā anonimizēts gan lēmuma pieņemšanas datums, gan lēmuma numurs. Nav publiskots.

⁹¹ Par dzīvojamo telpu īri: Latvijas Republikas likums, Latvijas Vēstnesis, 1993. gada 29. aprīlis, nr. 19.

⁹² Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes 2013. gada 5. jūnija lēmuma Nr. 637/PL-4 par disciplinārlietas ierosināšanu saņemšanas par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību izpildu lietā par darba algas piedziņu izpildu lietā. Piezīme – lēmuma izdošanas datums un numurs ir anonimizēti. Nav publiskots.

tieslietu ministra vai tiesu izpildītāju padomes jau iepriekš veiktu pārkāpuma kvalifikāciju, kuras pareizība jāizvērtē, kā tas būtu kriminālprocesā. Tiesu izpildītājam ir iespēja arī sniegt paskaidrojumus par konkrētām darbībām, ko viņš ir veicis un kā amatpersonai tiesu izpildītājam jāspēj saprast un pamatot savas rīcības atbilstību tiesību normām, līdz ar to ir ievērotas personas tiesības uz aizstāvību, pat ja disciplinārlietu komisija saskatītu arī citu normu pārkāpumus, ko, piemēram, tieslietu ministrs, ierosinot lietu, nav pamanījis.

Lemjot tikai par tiesu izpildītāja rīcības atbilstību konkrētām normām, netiek veicināta pašu tiesu izpildītāju izpratne par "pareizu" un "nepareizu" rīcību amata darbībā, jo neveidojas pilnvērtīga prakse, kurā būtu atrodams vispusīgs un pilnvērtīgs tiesību normu piemērošanas mehānisms un tulkojums. Tas skaidrojams ar to, ka, kā jau autore to minēja, lielākā daļa "nepareizās" tiesu izpildītāju rīcības ir reizē iekšējo un ārējo normatīvo aktu pārkāpumi.

Tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisija savos lēmumos vērtē kaitējuma iestāšanos valsts vai privātpersonas interesēm, kas kā priekšnoteikums lietas ierosināšanai pēc tieslietu ministra iniciatīvas minēts Tiesu izpildītāju likuma 53.panta pirmajā daļā. Darba autore vēlas vēlreiz uzsvērt, ka, tā kā disciplinārā atbildība iestājas par profesijas pārstāvim saistošu tiesību normu pārkāpumu un iespējamās sankcijas attiecas tikai un vienīgi uz amata darbību, lai rūpētos par profesijas pārstāvju godīgumu un taisnīgumu, nepieciešams izslēgt no Tiesu izpildītāju likuma 53.panta pirmās daļas šo īpašo, pārkāpumu kvalificējošo pazīmi – valsts vai privātpersonas interešu aizskārumus.

Autores interesi piesaistīja disciplinārlietu komisijas lēmums lietā, kurā izskatīta iespējama pretlikumīga personas kustamās mantas aprakstīšana.⁹³ Lietā zvērināts tiesu izpildītājs (kā viņš pats to atzīst) aicināts aprakstīt kustamo mantu, kas atrodas vienā no dzīvokļa istabām. Kā tas tiesu izpildītājam bija zināms, tieši šo istabu īrējusi kāda sieviete. Tiesu izpildītājs esot izskaidrojis izīrētājai, ka mantas aprakstīšana juridisku apsvērumu dēļ nevarot notikt, bet viņš var veikt fakta fiksēšanu par dzīvoklī esošo kustamo mantu. Fiksēta tika tikai tā manta, kas atradās īrnieces istabā. Kā izriet no disciplinārlietu komisijas lēmuma, mantas jau tiesu izpildītāja klātbūtnē tikušas sapakotas, bet vēlāk arī izvestas no dzīvokļa. Gan tiesu izpildītāju padomes, gan disciplinārlietu komisijas nostāja ir tāda, ka šī rīcība vērtējama kā nepareiza fakta fiksēšana, nevis kustamās mantas aprakstīšana, jo tiesu izpildītājs noliedz, ka viņa klātbūtnē manta izvesta no dzīvokļa. No vienas puses, saprotams, ka, lai arī tiesu izpildītāja veiktās darbības izskatās pēc mantas aprakstes, to ir sarežģīti pierādīt, jo tiesu

---

⁹³ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē saņemts 18.07.2011.un reģistrēts ar Nr. /871/PL-4. Piezīme – lēmumā anonimizēts tā pieņemšanas datums, numurs un izklāstīto notikumu datumi. Nav publiskots.

izpildītājs pats nav sastādījis atbilstošu aktu par apraksti. No otras puses, ne padome, ne komisija nevērtē to, kur kustamās mantas tika nogādātas pēc veiktās fakta fiksēšanas. Ja tās atrastos tiesu izpildītāja glabātuvē, diez vai varētu strīdēties par to, ka viņš nav zinājis, ka mantas tiks izvestas. Turklāt, kā to atzīst arī pats tiesu izpildītājs, izīrētāja bija lūgusi viņu veikt mantu apraksti, lai uz laiku varētu mantas iznest no dzīvokļa, tādējādi tiesu izpildītājs zināja, ka pēc viņa veiktās fakta fiksēšanas, kas akta satura ziņā vairāk līdzinās mantas aprakstei, viņa fiksētā kustamā manta tiks izvesta no dzīvokļa. Tā kā tiesu izpildītājs amata darbībā veic virkni faktisku darbību, kuras viņam pašam jāreģistrē, disciplinārlietās, kurās rodas šaubas par sastādītā akta atbilstību reālajiem dzīves notikumiem, nepieciešams rūpīgāk veikt apstākļu noskaidrošanu lietā, nevis paļauties tikai uz tiesu izpildītāja noliedzošajiem paskaidrojumiem.

Tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisija savos lēmumos piekopj interesantu praksi attiecībā uz sodu samērīguma vērtējumiem. Lēmumos par disciplinārsoda piemērošanu it kā tiek ņemti vērā tādi apstākļi kā pārkāpuma raksturs un smagums, tiesu izpildītāja izpratne un attieksme pret izdarīto, vainas pakāpe, izdarītā sekas, iepriekšēja disciplinārās atbildības iestāšanās, lietas materiāli un sniegtie paskaidrojumi. Tiesa gan, šie kritēriji lēmumos vērtēti nekonsekventi un neviennozīmīgi.

Piemēram, disciplinārlietu komisijā tika izskatīta lieta par tiesu izpildītāja nepareizu rīcību, veicot fakta fiksēšanu, kurā tiesu izpildītāja sastādītais akts par fakta fiksēšanu pēc būtības neatur ziņas par fiksējamajiem apstākļiem un neļauj personai izmantot tiesības aizsargāt savas tiesiskās intereses tiesā, jo akts nav izmantojams kā pierādījums.⁹⁴ Lai arī disciplinārlietu komisija nonāk pie secinājuma, ka tiesu izpildītājs kļūdaini rīkojies jau atkārtoti un pie tam neizprot izdarītā pārkāpuma būtību, komisija lēma izteikt viņam piezīmi, kas ir vieglākais iespējamais piemērojamais disciplinārsoda veids tiesu izpildītājiem.

Nedaudz bargāks sods piemērots tiesu izpildītājam, kurš, kā to konstatējusi arī disciplinārlietu komisija, nav ievērojis samērīguma principu piedziņas procesā un par 5 LVL (7,11 EUR) parādsaistībām izsolījis personas nekustamo īpašumu, uz kuru reģistrēta hipotēka.⁹⁵ Tiesu izpildītājs nav pārliecinājies, vai parādsaistības nevar piedzīt citā, "maigākā" veidā. Tā kā konkrētais tiesu izpildītājs jau iepriekš rīkojies līdzīgi (izsolījis dzīvokli par 0.76

---

⁹⁴ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes 2013.gada 10.oktobra lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu saņemšanas. Piezīme – anonimizēts lēmuma pieņemšanas datums un numurs. Nav publiskots.

⁹⁵ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc tieslietu ministra 2014.gada 13.janvāra lēmuma ierosināt disciplinārlietu pret zvērinātu tiesu izpildītāju. Piezīme – anonimizēts lēmuma pieņemšanas datums un numurs. Nav publiskots.

LVL piedziņu) un tiesu izpildītāja rīcību kā nesamērīgu iepriekšējā lietā atzinusi Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu tiesu palāta, tiesu izpildītājam piemērots rājieni, jeb otrs vieglākais tiesu izpildītāju disciplinārsoda veids.

Lietā par tiesu izpildītāja nepamatotu procesuālā termiņa atjaunošanu, lai piedzinējs varētu iegādāties kapitāla daļas par izsoles sākumcenu,⁹⁶ disciplinārlietu komisija norāda, ka, pieņemot lēmumu, ņēmusi vērā tiesu izpildītāja vainas pakāpi nodarījuma izdarīšanā, kas lēmumā nemaz nav analizēta. Cita starpā, šajā lietā disciplinārkolēģija pieņēmusi lēmumu piemērot bargāko disciplinārsodu, kādu tā piemērojusi laika periodā no 2011.gada līdz 2013.gada nogalei, proti, naudas sodu 250 LVL (355,72 EUR) apmērā.

Divās lietās, kurās disciplinārlietu komisija konstatējusi, ka tiesu izpildītājs rīkojies pretēji tiesas spriedumā noteiktajam,^{97, 98} jeb veicis tiesu izpildītāju institūta būtībai pretējas darbības, tiesu izpildītājam izteikta piezīme jeb vieglākais disciplinārsoda veids, kādu vispār var piemērot.

Darba autore uzskata, ka daļēji šāda, nekonsekventa prakse veidojusies tādēļ, ka saskaņā ar Tiesu izpildītāju likuma 53.panta pirmajā daļā minēto, lai ierosinātu disciplinārlietu pret tiesu izpildītāju par likuma pārkāpumu, tam jābūt būtiskam un jārada kaitējums valsts vai privātpersonu interesēm. Diez vai saprātīgs vērotājs no malas varētu apgalvot, ka par šādi kvalificēta pārkāpuma izdarīšanu jāizsaka piezīme tiesu izpildītājam.

Patiešām būtisku likuma pārkāpumu izdarīšanas gadījumos (piemēram, rīkošanās pretēji tiesas spriedumā noteiktajam, kas ir pretrunā ar tiesu izpildītāja institūta būtību) pieņemtos "maigos" disciplinārsodus var izskaidrot vienīgi ar disciplinārlietu komisijas locekļu tiesiskās apziņas trūkumu un neizpratni par tiesu izpildītāja institūta būtību, jo likums nav liedzis šajos gadījumos komisijai piemērot bargākus disciplinārsoda veidus.

---

⁹⁶ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē saņemts 13.04.2011. Piezīme – anonimizēts lēmuma pieņemšanas datums, numurs un izklāstīto apstākļu datumi. Nav publiskots.

⁹⁷ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes 2013.gada 5.jūnija lēmuma Nr. 637/PL-4 par disciplinārlietas ierosināšanu saņemšanas par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību izpildu lietā par darba algas piedziņu izpildu lietā. Piezīme – lēmuma izdošanas datums un numurs ir anonimizēti. Nav publiskots.

⁹⁸ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc tieslietu ministra 2013.gada 25.jūlija lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu. Piezīme – anonimizēts lēmuma pieņemšanas datums un numurs. Nav publiskots.

5. KOPIĢA PROCESUĀLĀ REGULĒJUMA IEVIEŠANAS IESPĒJAS

Tieslietu ministrijas ziņojumā aprakstītā Tieslietu ministrijas darba grupas (turpmāk – darba grupa) vienošanās starp ar tiesu varu saistīto profesiju pārstāvjiem paredz Disciplinārtiesas (kas šobrīd izskata tiesnešu disciplinārlietas kā apelācijas instance) kompetences paplašināšanu, pievienojot izskatāmo lietu sarakstam arī zvērinātu notāru, tiesu izpildītāju, advokātu un prokuroru disciplinārlietas kā apelācijas instancei. Kā viens no galvenajiem pamatojumiem šādai reformai minēta disciplinārprocesu raitākas izskatīšanas nepieciešamība, kas Administratīvajā tiesā var ilgt pat vairākus gadus. Paredzēts arī paplašināt disciplinārtiesas sastāvu ar katras ar tiesu varu saistītās profesijas pārstāvi.⁹⁹ Neskaidras paliek saturiskās izmaiņas, ko šāda reforma nesīs. Lai Disciplinārtiesas darbs būtu efektīvs un nestu reālas izmaiņas iepriekšējā nodaļā aplūkotajā diskutablajā tiesību piemērošanā, nepieciešams ne tikai mainīt tiesas sastāvu, bet arī paplašināt tās pilnvaras attiecībā uz disciplinārsoda noteikšanu personai, kā arī paplašināt ar pārsūdzības tiesībām apveltīto subjektu loku. Darba grupas panāktā vienošanās paredz Disciplinārtiesai pilnvaras atstāt disciplinārkomisijas, kolēģijas padomes vai tieslietu ministra lēmumu negrozītu un sūdzību noraidīt, atcelt lēmumu un izbeigt disciplinārlietu vai arī grozīt lēmumu, nepasliktinot pie disciplinārās atbildības sauktās personas stāvokli. Ja tiesa konstatē, ka personai piemērojams bargāks sods, tā lietu nosūta jaunai skatīšanai disciplinārlietu komisijā. Kā pamatojums tam, ka tiesa nevarēs noteikt bargāku sankciju personai minēts tas, ka Tiesnešu disciplinārās atbildības likums nosaka, ka pārsūdzības tiesības disciplinārlietā ir tikai tiesnesim, pret kuru lieta ierosināta. Diezgan loģiski, ka, ja persona uzskata sev piemēroto sodu par nesamērīgu, viņai nevar uzlikt bargāku sodu tāpēc vien, ka tā pārsūdz lēmumu par sevis sodīšanu. Tomēr darba grupa vienojusies, ka tiesnešu, zvērinātu advokātu un zvērinātu notāru disciplinārprocesos pārsūdzības tiesības piešķiramas arī lietas ierosinātājam, tādēļ iepriekš minētais pamatojums Disciplinārtiesas kompetences ierobežojumam nav korekts.

Lai lietas tiktu skatītas taisnīgi un vispār nonāktu līdz Disciplinārtiesai, autoresprāt, ir būtiski arī paplašināt ar pārsūdzības tiesībām apveltīto subjektu loku. Šobrīd izskatās, ka ir izveidojusies situācija, kurā konkrētā kolēģijā tiek ierosinātas un izskatītas disciplinārlietas par smagiem pārkapumiem tādēļ, ka tās pamatā ierosina Tieslietu ministrs. Disciplinārlietu komisija nevērtē soda atbilstību nodarījumam un pieņem iespējami maigāko lēmumu lietā, izsakot personai piezīmi vai rājienu. Tieslietu ministrs, lai arī nepiekrīt lēmumam, šādā

---

⁹⁹ Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 2014.gada 11.marta informatīvais ziņojums. Par vienotā disciplināratbildības regulējuma ieviešanu. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=4704> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

situācijā neko nevar iesākt. Persona, pret kuru lieta ierosināta, ir apmierināta ar lēmumu un negrasās to pārsūdzēt, bet lēmums pēc būtības nav taisnīgs. Pārsūdzības tiesību piešķiršana lietas ierosinātājam nerisinās situāciju pēc būtības, bet gan veicinās to, ka kolēģiju padomes pašas biežāk rosinās disciplinārlietas. Ja disciplinārlietu komisija pieņem diskusijas vērtus lēmumus lietās un padome (kā lietas ierosinātāja) ar personu, pret kuru lieta ierosināta, ir apmierināti ar attiecīgu lietas iznākumu, lietas nenonāks līdz Disciplinārtiesai un netiks sasniegts taisnīgs rezultāts lietā. Tādējādi, pārsūdzēt disciplinārlietu komisijas lēmumus jāpilnvaro gan kolēģiju padomes, gan Tieslietu ministrs, turklāt neatkarīgi no tā, kurš lietu ierosinājis. Tas neļautu personām izvairīties no disciplinārās atbildības un liktu saņemt pienācīgu disciplinārsodu, ja tāds ir pelnīts.

Ja darba grupa nevienosies par ar pārsūdzības tiesībām apvetīto personu loka paplašināšanu un ja tiesai nebūs pilnvaras piemērot bargāku sodu, nekā to darījusi kāda no disciplinārlietu komisijām, lai lietu skatīšana patiesi noritētu ātrāk un lietas nebūtu nemitīgi jāsūta atpakaļ komisijām skatīšanai no jauna, autoresprāt, nepieciešamas izmaiņas spēkā esošajā regulējumā par zvērinātu advokātu, notāru un tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisijām un to sastāvu. Lai procesi noritētu ātrāk, nepieciešams panākt vienotu izpratni komisiju starpā par to, kas ir disciplināratbildības pamati, kas ir "viegls", "mazāk smags" un "smags" disciplinārpārkāpums, kādas sankcijas piemērojamas par attiecīgā "smaguma" pārkāpumiem un kā interpretējamās profesijām vienotās ētikas normas.

Darba autore piedāvā risināt izveidojušos situāciju ar brīvo juridisko profesiju disciplinārlietu komisiju apvienošanu vienā. Lai arī Latvija ir neliela valsts un mūsu regulējumu ir grūti salīdzināt ar lielākām valstīm, kurās lielā brīvo juridisko profesiju pārstāvju skaita dēļ jau pašas kolēģijas ir atšķirīgi organizētas, autore uzskata, ka ir vērts mācīties no Francijas piemēra. Proti, Francijā ir 181 zvērinātu advokātu reģionāla kolēģija. Līdz 2004.gada reformai disciplinārās atbildības jomā, disciplinārlietas tika pirmajā instancē izskatītas kolēģiju iekšienē. Ar 2004.gada 11.februārī izsludinātu likumu, kas stājās spēkā 2005.gada 1.janvārī, disciplinārlietas advokātiem pirmajā instancē izskata disciplinārlietu komisija, kas sastāv no apgabaltiesu teritorijām piekritīgo advokātu kolēģiju pārstāvjiem. Disciplinārlietu komisijā kolēģiju pārstāvju skaits ir proporcionāls kolēģijas biedru skaitam, taču kolēģiju nevar pārstāvēt vairāk kā puse tās locekļu.¹⁰⁰ Šādi ir nodrošināta vienota tiesību normu interpretācija un novērsta vai vismaz mazināta iespēja izveidoties situācijai, kurā

---

¹⁰⁰ SUMMARY OF DISCIPLINARY PROCEEDINGS AND CONTACT POINTS IN THE EU AND EEA MEMBER STATES. Council of Bars and Law Societies of Europe. March 2011. Pieejams: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/Table_discipline_Ma1_1335781934.pdf [aplūkots 2014.gada 15.maijā]. 12., 13.lpp.

disciplinārlietu komisija lietās pieņem diskutablus lēmumus, kas no malas šķiet nepamatoti labvēlīgi personai, pret kuru disciplinārlieta ierosināta.

Attiecīgi jaunajā komisijā būtu trīs zvērināti tiesu izpildītāji, trīs zvērināti notāri un trīs zvērināti tiesu izpildītāji, kuri skatītu disciplinārlietas.

Secinājumi

Pētījuma rezultātā autore izvirza šādas tēzes:

1. Tā kā ar tiesu varu saistīto profesiju pārstāvjiem likumā noteiktas dažādas imunitātes un šo profesiju pārstāvjus amatā ieceļ bez termiņa ierobežojuma un atcelt vai atskaitīt no zvērinātu advokātu vidus viņus var tikai likumā īpaši uzskaitītos gadījumos (tostarp ar lēmumu disciplinārlietā), kas teorētiski ļauj viņiem ilgstoši veikt pretlikumīgas darbības, būtiski, lai noritētu efektīva disciplinārā kontrole pār šīm profesijām.
2. Brīvo juridisko profesiju disciplinārās atbildības regulējums nodalāms no tiesnešu un prokuroru disciplinārās atbildības regulējuma. Lai arī visiem ar tiesu varu saistīto profesiju pārstāvjiem jāievēro likuma prasības un savā darbībā jābūt godīgiem, attiecībā uz tiesnešiem un prokuroriem izvirzāmas īpašas prasības par taisnīguma un tiesību uz taisnīgu tiesu principu ievērošanu savā darbībā. Tāpat no profesiju pārstāvēto iestāžu piederības konkrētai varai un profesiju pārstāvju atšķirīgā statusa izriet atšķirības kā disciplinārās atbildības pamatos, tā procesuālajā disciplinārās atbildības regulējumā.
3. Saskaņā ar Notariāta likuma 180.pantu zvērināti notāri ir disciplināri atbildīgi par pārkāpumiem gan amata darbībā, gan privātajā dzīvē. Tādēļ nepieciešams no Notariāta likuma 179.panta svītrot vārdu "amata", kas šobrīd ir pretrunā ar likuma 180 pantu, jo nosaka, ka notāri ir disciplināri atbildīgi tikai amata darbībā.
4. Nepieciešami grozījumi Tiesu izpildītāju likuma 53.panta pirmajā daļā un 54.panta pirmajā daļā, kas regulē zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārās atbildības pamatu. Proti, jāsvītrot pazīme likuma pārkāpumam - "būtisku pārkāpumu, kas radījis kaitējumu valsts vai privātpersonu interesēm", jo, lai nodrošinātu augstus profesionālos un ētiskos standartus kolēģijas iekšienē un novērstu tiesu izpildītāju patvaļu, nepieciešami arī augstāki standarti disciplinārās atbildības regulējumā, kā tas ir pārējās brīvo juridisko profesiju kolēģijās. Vēl nepieciešams paredzēt tiesības gan tieslietu ministram, gan Zvērinātu tiesu izpildītāju padomei rosināt disciplinārlietu gan par iekšējo, gan par ārējo normatīvo aktu pārkāpumiem, jo praksē viena darbība var tikt attiecināta uz abu šo veidu normatīvajiem aktiem.
5. Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodeksā nepieciešams ietvert kodeksa mērķi, kas ļautu tiesību normu piemērotājam precīzāk piemērot pārējās kodeksa normas ar teleoloģisko tiesību iztulkošanas metodi.
6. Visos trijos brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksos ir neprecīzi noteikts disciplinārās atbildības subjektu loks. Autore rosina veikt tajos grozījumus kodeksos atbilstoši Latvijas Republikas Advokatūras likumam, Notariāta likumam un Tiesu izpildītāju likumam.

7. Visos trijos brīvo juridisko profesiju pārstāvju ētikas kodeksos nepieciešams noteikt vienotu regulējumu attiecībā uz konfidencialitātes ievērošanu profesionālajā darbībā, proti, advokātiem, notāriem un tiesu izpildītājiem nedrīkst ļaut izpaust ziņas, korespondenci un citus saziņas materiālus, kas iegūti profesionālajā darbībā, arī pēc tam, kad persona vairs nav klients un iegūto informāciju nedrīkst ļaunprātīgi izmantot.
8. Latvijas brīvo juridisko profesiju ētikas kodeksos jāiekļauj norāde uz pienākumu pildīšanu labā ticībā, kā tas darīts Lietuvā. Tas ļautu praksē risināt disciplinārlietas un vērtēt advokātu, notāru un sevišķi tiesu izpildītāju rīcības pamatotību, ja gadījumam nav stingri noteikts normatīvais regulējums.
9. Lai risinātu zvērinātu advokātu negatīvo praksi novilcināt tiesas procesus, Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksā jāiekļauj šāda norma: ja advokāts nevar ierasties uz tiesas sēdi un nevar laikā par to paziņot tiesai, lai tā atliek sēdi, viņš par to brīdina savu kolēģi, kurš pārstāv pretējo pusi, un abi vienojas par iespējamajiem laikiem jaunas sēdes rīkošanai.
10. Katrā no Baltijas valstīm ir rasts savs risinājums advokātu disciplinārās atbildības procesuālajā regulējumā. Lietuvā tas vairāk līdzinās tiesas procesam, kamēr Igaunijas Goda tiesai piešķirtas ļoti plašas pilnvaras. Autoresprāt, vispārdomātākais sankciju uzskaitījums advokātu disciplinārās atbildības regulējumā atrodams Igaunijā. Proti, piezīmei un rājienam praksē nav lielas atšķirības, savukārt aizligumam praktizēt konkrētā prakses vietā, autoresprāt, nav nozīmes, jo konkrēta prakses vieta Latvijas zvērinātam advokātam obligāti nosaka tikai to, kurās tiesās viņam būs reizēm jāsniedz bezmaksas juridiskā palīdzība, tādējādi nav skaidrs šādas sankcijas mērķis.
11. Ja Latvijas Zvērinātu advokātu padome ierosina disciplinārlietu pret advokātu nevis par pret viņu iesniegto sūdzību, bet par advokāta rīcību, nesniedzot lietā paskaidrojumus, padome nav tiesīga ierosināt disciplinārlietu atkārtoti pēc tās pašas personas sūdzības, ja lietā nav jaunatklātu apstākļu. Ja lieta tiek ierosināta, ir pārkāpts dubultās nesodāmības princips. Tādējādi jautājumi par advokāta (vai notāra vai tiesu izpildītāja) nesadarbošanos un paskaidrojumu nesniegšanu izskatāmi konkrētās disciplinārlietas ietvaros, par to nav jārosina atsevišķa disciplinārlieta.
12. Disciplinārlietas ierosinātājs nevar lūgt disciplinārlietu komisijai izvērtēt advokāta (vai notāra vai tiesu izpildītāja) rīcības atbilstību konkrētām tiesību normām un tikai tām.
13. Nepieciešams paredzēt likumā Latvijas Zvērinātu advokātu, notāru un tiesu izpildītāju padomēm pilnvaras veidot īpašas komisijas, lai varētu izvērtēt nepieciešamību rosināt disciplinārlietas, nosakot iespēju to sastāvā ietvert arī kompetentus speciālistus attiecīgo jautājumu izpētē.

14. Jālemj vai nu par Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas likvidēšanu (kas varētu pārmērīgi noslogot padomi), vai jāatņem Latvijas Zvērinātu notāru padomei pilnvaras pieņemt disciplinārlietā gala lēmumu un skatīt lietu vēlreiz pēc būtības. Šobrīd, skatot lietas pēc būtības divām institūcijām, tiek pārkāpts gan procesuālās ekonomijas, gan labas pārvaldības princips.
15. Notāru disciplinārlietu skatīšanas kārtība Latvijā ir salīdzināma ar Lietuvas modeli. Igaunijā ļoti plašas pilnvaras dotas tieslietu ministram, kurš pēc būtības sevis ierosinātu lietu var arī izspriest, disciplinārlietu komisija ir tikai palīginstitūcija lēmuma pieņemšanā. Sankcijas, autoresprāt, vispamatotāk uzskaitītas Igaunijas regulējumā. Nav praktiskas atšķirības notāram no piezīmes, rājiena vai smaga rājiena. Tāpat, ņemot vērā notāru ierobežoto skaitu Latvijā, diez vai kāds notārs Latvijā tiks pārskatāma nākotnē pārcelts uz citu prakses vietu.
16. Skatot disciplinārlietas, jāvērtē arī disciplinārās atbildības pamati, lai neizveidotos situācija, kurā personu soda par pārkāpumu, kas nemaz nav disciplināri sodāms. Neviennozīmīgs jautājums šajā sakarā ir notāru disciplinārlietas nodokļu jautājumos.
17. Izskatot zvērinātu notāru un advokātu disciplinārlietas, lai noteiktu disciplinārpārkāpuma esamību, nav nepieciešams vērtēt kaitīgu seku iestāšanos, jo likums tās neprasa.
18. Salīdzinot Baltijas valstu regulējumu attiecībā uz tiesu izpildītāju disciplinārlietu skatīšanas kārtību, redzams, ka Igaunijā tieslietu ministram ir visplašākās pilnvaras – viņš var lietu ierosināt, izskatīt un pieņemt tajā lēmumu. Lai arī Latvijā tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisijas darbību nodrošina Tieslietu ministrija, tam nav būtiskas nozīmes praksē, jo lēmumus pieņem komisija, tieslietu ministrs tos tikai apstiprina, tādējādi Latvijas regulējums ir salīdzināms ar Lietuvas regulējumu.
19. Patiešām būtisku likuma pārkāpumu izdarīšanas gadījumos pieņemtos "maigos" disciplinārsodus Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisijā var izskaidrot vienīgi ar disciplinārlietu komisijas locekļu tiesiskās apziņas trūkumu un neizpratni par tiesu izpildītāja institūta būtību, jo likums nav liedzis šajos gadījumos komisijai vērtēt soda atbilstību pārkāpumam un piemērot bargākus disciplinārsoda veidus.
20. Tieslietu ministrijas darba grupā paredzētās Disciplinārtiesas izveide nesīs saturiskas izmaiņas disciplinārlietu lēmumos, ja tiks paplašināts ar pārsūdzības tiesībām apvetīto personu loks un ja tiesai būs pilnvaras piemērot bargāku sodu, nekā to darījusi kāda no disciplinārlietu komisijām.
21. Ja Tieslietu ministrijas darba grupa nevienosies par iepriekšminēto, lai procesi patiesi noritētu ātrāk un disciplinārlietas tiktu skatītas taisnīgi, nepieciešams panākt vienotu izpratni komisiju starpā par to, kas ir disciplināratbildības pamati, kas ir "viegls", "mazāk

smags" un "smags" disciplinārpārkāpums, kādas sankcijas piemērojamas par attiecīgā "smaguma" pārkāpumiem un kā interpretējamās profesijām vienotās ētikas normas. Lai to izdarītu, darba autore piedāvā izveidot vienotu disciplinārlietu komisiju brīvajām juridiskajām profesijām, kas sastāvētu no 3 zvērinātiem advokātiem, 3 zvērinātiem notāriem un 3 zvērinātiem tiesu izpildītājiem.

Izmantoto avotu saraksts

Literatūra:

1. Danovskis E. Valsts dienesta jēdziens. LU 71.konferences rakstu krājums. Tiesību interpretācija un tiesību jaunrade. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2013. 287.lpp.
2. Dekerss Ē. Notāra profesija, tās deontoloģija un tās struktūras. 46.-49.lpp. Pieejams: <http://notary.lv/site/docs/2007/10/16/dekers-deont.pdf> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].
3. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 2014.gada 11.marta informatīvais ziņojums. Par vienotā disciplinārbildības regulējuma ieviešanu. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=4704> [aplūkots 2013.gada 15.martā].
4. SUMMARY OF DISCIPLINARY PROCEEDINGS AND CONTACT POINTS IN THE EU AND EEA MEMBER STATES. Council of Bars and Law Societies of Europe. March 2011. Pieejams: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/Table_discipline_Ma1_1335_781934.pdf [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

Normatīvie akti:

5. Administratīvā procesa likums: Latvijas Republikas likums, Latvijas Vēstnesis, 2001.gada 14.novembris, nr. 164.
6. Civilprocesa likums: Latvijas Republikas likums, Latvijas Vēstnesis, 1998.gada 3.novembris, nr. 326/330.
7. Fizisko personu datu aizsardzības likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 2000.gada 6.aprīlis, nr.123/124.
8. Komerclikums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 2000.gada 4.maijs, nr.158/160.
9. Kriminālprocesa likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas vēstnesis, 2005.gada 11.maijs, nr.74 (3232).
10. Latvijas Republikas Advokatūras likums:Latvijas Republikas likums. Ziņotājs, 1993.gada 19.augusts, nr. 28
11. Likums par tiesu varu: Latvijas Republikas likums. Ziņotājs, 1993.gada 14.janvāris, nr.1
12. Notariāta likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 1993.g.9.jūlijs, nr. 48
13. Par dzīvojamo telpu īri: Latvijas Republikas likums, Latvijas Vēstnesis, 1993.gada 29.aprīlis, nr. 19.
14. Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 2002.gada 9.jūnijā, nr.69 (2644).
15. Prokuratūras likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 1994.gada 2.jūnijs, nr.65(196).

16. Tiesu izpildītāju likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, 2002.g.13.novembris, nr. 165 (2740)
17. Noteikumi par tiesu informācijas publicēšanu mājaslapā internetā un tiesu nolēmumu apstrādi pirms to izsniegšanas: Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi, Latvijas Vēstnesis, 2009.gada 17.februāris, nr.26.
18. Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodekss: Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas kodekss. Pieņemts Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulcē 1993.gada 21.maijā.
Pieejams: <http://advokatura.lv/?open=kodekss&lang=lat> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].
19. Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodekss: Zvērinātu tiesu izpildītāju kolēģijas kodekss.
Pieejams:
http://www.lzti.lv/f/Tiesibu_akti/kolegijas_/ZTI_Etikas_kodekss_2009_03_20.pdf
[aplūkots 2014.gada 15.maijā].
20. Latvijas Zvērinātu notāru Ētikas kodekss: Latvijas Zvērinātu notāru kolēģijas kodekss.
Pieņemts Latvijas Zvērinātu notāru kopsapulcē 1994.gada 8.aprīlī. Pieejams:
http://notary.lv/site/docs/2007/10/16/eetikas_kodekss.pdf [aplūkots 2014.gada 15.maijā].
21. Par zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu palīgu blakus atsevišķu nodarbošanos, kuras Latvijas Republikas Advokatūras likums tieši neaizliedz, savienojamību ar advokāta amatu, profesionāliem pienākumiem un stāvokli sabiedrībā: Latvijas Zvērinātu advokātu padomes metodiskie norādījumi. Apstiprināti ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2011.gada 1.marta lēmumu Nr.65. Pieejams:
http://www.advokatura.lv/www_materiali/pazinojumi/download.php?f=/home/private/advokatura/home/advokatura/htdocs/admin/inc/upload/LZAP-Apkartraksts-Amatu_savienojamibai_2011_03_01.pdf
22. Zvērinātu tiesu izpildītāju reklāmas noteikumi. Apstiprināti Zvērinātu tiesu izpildītāju kopsapulcē 2003.gada 21.februārī. Pieejams:
http://www.lzti.lv/f/Tiesibu_akti/kolegijas_/ZTI-Reklamas-noteikumi.pdf Skatīt, piemēram, 6.un 10.punktu.
23. Latvijas Zvērinātu advokātu personiskās reklāmas pamatprincipi. Apstiprināti ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2010. gada 23. marta lēmumu nr. 77. Latvijas Republikas Advokatūras likums. Dokumenti par advokatūras jautājumiem. Rīga: Tiesu namu aģentūra,2013, 240.lpp.
24. Law on Bailiffs: Lietuvas Republikas likums. 2011.gada 14.augusts. Pieejams:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=343401&p_query=disciplinary%20bailiff&p_tr2=2 [aplūkots 2014.gada 15.maijā].
25. Bailiffs Act: Igaunijas Republikas likums. 2014.gada 1.februāris. Pieejams:
<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/506022014004/consolide> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].
26. Law on the Bar: Lietuvas Republikas likums.Pieejams:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=368972&p_tr2=2 [aplūkots 2013.gada 15.maijā].

27. Law on the Notarial profession: Lietuvas Republikas likums. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=421701&p_query=disciplinary&p_tr2=2 [aplūkots 2014.gada 15.maijā].
28. Bar Association Act. 01.03.2013. Pieejams: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/530102013022/consolide> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].
29. Notari distsiplinaarvastutuse seadus:Igaunijas Republikas likums. Pieejams: <https://www.riigiteataja.ee/akt/114032011026> [aplūkots 2014.gada 15.maijā].
30. DĒL ANTSTOLIŪ PROFESINĒS ETIKOS KODEKSO PASKELBIMO. Valstybes zinios, 03.16.2013, No. 28-1342. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=444540&p_tr2=2 [aplūkots 2013.gada 15.maijā].
31. LIETUVOS ADVOKATŲ ETIKOS KODEKSAS. Valstybės žinios, 2005-11-03, Nr. 130-4681. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_1?p_id=265009&p_query=&p_tr2=2 [aplūkots 2013.gada 15.maijā].
32. CODE OF HONOUR (ETHICS) OF NOTARIES OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA. Adopted at the meeting of the Chamber of Notaries on 29 April 1994. Pieejams: <http://www.notarurumai.lt/index.php/en/legal-acts/honorific-code> [aplūkots 2013.gada 15.maijā].
33. Eesti notarite eetikakoodeks. Pieejams: <http://www.notar.ee/index.aw/5956> [aplūkots 2013.gada 15.maijā].
34. DĒL ADVOKATŪ DRAUSMĒS BYLŪ NAGRINĒJIMO TVARKOS APRAŠO SKELBIMO. Lietuvas Tieslietu ministra apstiprinātais Advokātu disciplinārlietu skatīšanas procedūras apraksts. 2012.gada 15.jūnijs.Pieejams: http://denver.infolex.lt/advoco_old/getfile.aspx?dokid=806b98f3-ed1e-46bb-ab39-c6836e61a92f . [aplūkots 2014.gada 15.maijā].

Juridiskās prakses materiāli:

35. Par Civilprocesa likuma 82.panta piektās daļas un 453.panta otrās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 92.pantam: Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2003.gada 27.jūnija spriedums lietā nr. 2003-04-01. Latvijas Vēstnesis, 2003.gada 1.jūlijs, Nr.97 (2862).
36. Par Prokuratūras likuma 1. panta pirmās daļas, 4. panta pirmās daļas, 6. panta trešās daļas, 22. panta un 50. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 58., 82., 86. un 90. Pantam: Satversmes tiesas 2006.gada 20.decembra spriedums lietā Nr. 2006-12-01. Latvijas Vēstnesis, 2006.gada 28.decembris, nr.206 (3574).
37. Par likuma „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu” 22. panta otrā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam: Satversmes tiesas 2009.gada 19.maija spriedums lieta nr. 2008-40-01, secinājumu daļas 16.iedaļa. Pieejams:

http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/spriedums_2008-40-01.htm [skatīts 2014.gada 15.maijā].

38. Latvijas Zvērinātu advokātu padomes Ētikas komisijas un Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas lēmumi. 2011.-2013. Rīga: Poligrāfists, 2014.
39. Latvijas Zvērinātu notāru padomes 2012.gada 3.augusta galīgais lēmums lietā nr. 05-04/59. Nav publiskots.
40. Latvijas Zvērinātu notāru padomes 2013.gada 5.aprīļa galīgais lēmums lietā nr. 05-04/62. Nav publiskots.
41. Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2012.gada 24. februāra atzinums lietā Nr. 05-04/57. Nav publiskots.
42. Latvijas Zvērinātu notāru kolēģijas disciplinārlietu komisijas 2013.gada 15.marta atzinums lietā Nr. 05-04/64. Nav publiskots.
43. Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2011.gada 19.augusta atzinums lietā Nr. 05-04/54. Nav publiskots.
44. Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2012.gada 25.maija atzinums lietā Nr. 05-04/59. Nav publiskots.
45. Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2011.gada 20.maija atzinums lietā Nr. 05-04/53. Nav publiskots.
46. Latvijas Zvērinātu notāru disciplinārlietu komisijas 2011.gada 21.janvāra atzinums lietā Nr. 05-04/51. Nav publiskots.
47. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē saņemts 24.02.2012 un reģistrēts ar numuru 601/PL-4. Piezīme – lēmumā anonimizēts gan tā izdošanas datums, gan numurs, gan izklāstīto notikumu datumi. Nav publiskots.
48. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu, kas pieņemts pēc 2011.gadā saņemtas privātpersonas sūdzības. Piezīme – lēmumā anonimizēts gan lēmuma pieņemšanas datums, gan lēmuma numurs. Nav publiskots.
49. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes 2013.gada 5.jūnija lēmuma Nr. 637/PL-4 par disciplinārlietas ierosināšanu saņemšanas par zvērīnāta tiesu izpildītāja rīcību izpildu lietā par darba algas piedziņu izpildu lietā. Piezīme – lēmuma izdošanas datums un numurs ir anonimizēti. Nav publiskots.
50. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē saņemts 18.07.2011.un reģistrēts ar Nr. /871/PL-4. Piezīme – lēmumā anonimizēts tā pieņemšanas datums, numurs un izklāstīto notikumu datumi. Nav publiskots.
51. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes 2013.gada 10.oktobra lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu saņemšanas. Piezīme – anonimizēts lēmuma pieņemšanas datums un numurs. Nav publiskots.

52. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc tieslietu ministra 2014.gada 13.janvāra lēmuma ierosināt disciplinārlietu pret zvērinātu tiesu izpildītāju. Piezīme – anonimizēts lēmuma pieņemšanas datums un numurs. Nav publicēts.
53. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē saņemts 13.04.2011. Piezīme – anonimizēts lēmuma pieņemšanas datums, numurs un izklāstīto apstākļu datumi. Nav publicēts.
54. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes 2013.gada 5.jūnija lēmuma Nr. 637/PL-4 par disciplinārlietas ierosināšanu saņemšanas par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību izpildu lietā par darba algas piedziņu izpildu lietā. Piezīme – lēmuma izdošanas datums un numurs ir anonimizēti. Nav publicēts.
55. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu. Lēmums pieņemts pēc tieslietu ministra 2013.gada 25.jūlija lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu. Piezīme – anonimizēts lēmuma pieņemšanas datums un numurs. Nav publicēts.

DOKUMENTĀRĀ LAPA

Bakalaura darbs "Disciplinārā atbildība brīvajām juridiskajām profesijām" izstrādāts Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: Dārta Freimane

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: lektors, Dr.iur. Edvīns Danovskis

Recenzente: asoc.prof., Dr.iur. Annija Kārklīņa

Darbs iesniegts Valststiesību zinātņu katedrā ____. ____.2014.

Metodiķe:

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

____. ____ .2013.prot. Nr. ____, vērtējums _____

Komisijas sekretārs: